

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ett system för identifiering av djur och om ändring av lagen om djursjukdomar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om ett system för identifiering av djur. Lagen avses gälla administration och kontroll av ett sådant system för identifiering och registrering av djur som hör till jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområde.

Genom propositionen revideras lagstiftningen om identifiering, registrering och spårning av djur. För närvarande är denna lagstiftning splittrad och delvis föråldrad. Bestämmelserna sammanförs i en enda lag och omarbetas så att kraven i grundlagen uppfylls. Genom lagen skapas det också en ram för att upprätta sådana system för identifiering och registrering av djur som Europeiska gemenskapens lagstiftning kräver.

Lagen avses innehålla bestämmelser om identifiering av aktörer som är ansvariga för djur samt av djur och djurhållningsplatser, om aktörernas anmälningsskyldighet och om informationsinnehållet i registren. Lagen avses dessutom innehålla bestämmelser om till-

synsmyndigheter och tillsyn samt om administrativa tvångsmedel och straff.

På användningsändamålet för de register som avses i lagen och på behandling, användning och utlämnande av uppgifter samt på bevaringstiden och offentligheten för uppgifter tillämpas enligt förslaget lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem.

Lagens tillämpningsområde föreslås omfatta djur som inte förekommer naturligt i vilt tillstånd, dvs. inte är vilda. Tillämpningsområdet avses dessutom omfatta sådana platser för utfodring med kadaver som avses i EG:s biproduktsförordning.

I lagen om djursjukdomar föreslås en teknisk ändring med anledning av den föreslagna lagen om ett system för identifiering av djur.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLLFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	3
2.1 Den nationella lagstiftningen	3
2.2 Europeiska gemenskapens lagstiftning	6
2.3 Bedömning av nuläget	7
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	7
3.1 Målsättning.....	7
3.2 Alternativ	8
3.3 De viktigaste förslagen.....	8
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	9
4.1 Ekonomiska konsekvenser	9
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	11
4.3 Konsekvenser för miljön	11
4.4 Samhälleliga konsekvenser	12
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	12
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	12
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	12
DETALJMOTIVERING	15
1 LAGFÖRSLAG	15
1.1 Lag om ett system för identifiering av djur.....	15
1.2 Lag om djursjukdomar	30
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	30
3 IKRAFTTRÄDANDE	30
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	30
LAGFÖRSLAG	34
Lag om ett system för identifiering av djur	34
Lag om ändring av lagen om djursjukdomar.....	44
BILAGA	45
PARALLELTEXT	45
Lag om ändring av lagen om djursjukdomar.....	45

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Kraven i fråga om identifiering och registrering av djur samt djurens spårbarhet har ökat avsevärt under de senaste åren till följd av olika djursjukdoms- och folkhälsokriser som drabbat EU:s medlemsstater. I Finland har register som anknyter till identifiering av djur upprättats främst som ett svar på konkreta EG—lagstiftningskrav som ställts vid respektive tillfälle. Den nationella lagstiftning genom vilken kraven har verkställts är splitt-rad och i första hand avsedd att gagna andra aspekter än identifiering, registrering och spårning av djur.

För att lagstiftningen ska förenhetligas och bristerna avhjälpas föreslås det att det stiftas en lag om ett system för identifiering av djur. Lagens huvudsakliga syfte är att främja skyddet för djurs och människors hälsa samt för miljöhälsan, förbättra djurens välbefin-nande och trygga livsmedelssäkerheten. Det gäller att snabbt kunna klarlägga eventuella risker som människorna, djuren och miljön kan exponeras för. Så förutsätter t.ex. för-hindrandet av att djursjukdomar sprids eller av att sjukdomar som sprids mellan djur och människor (zoonoser) tar sig in i livsmedels-kedjan att det finns systematisk information om djurhållningsplatserna, om de aktörer som är ansvariga för djur och om djuren på så sätt att det är möjligt att spåra djurens ur-sprung och förflyttningar (rörlighet) mellan olika djurhållningsplatser. När bestämmel-serna stärks effektiviserar förebyggandet av djursjukdomar och klarläggandet av sjuk-domsfall, samtidigt som konsumenternas för-troende för kvaliteten på primärprodukter av animaliskt ursprung bevaras. Dessutom är syftet att bidra till att den administrativa bör-da som åligger aktörerna lättas upp genom att det möjliggörs att registeruppgifterna utnytt-jas effektivt i myndighetsverksamheten inom förvaltningsområdet och när näringsverk-samheten på landsbygden och de berörda ak-törernas konkurrenskraft utvecklas.

Lagen inkluderar en överskådlig och grundlagsenlig rättsgrund för systemet för identifiering av djur. Genom lagen skapas

också en ram för upprättandet av de system som EG—lagstiftningen om identifiering och registrering av djur förutsätter av medlems-staterna. Genom reformen förenhetligas grunderna för och innehållet i de register som ansluter sig till identifieringen av djur, bildas ett centralregister av de olika djurregistren och definieras mera detaljerat än nu vilka uppgifter som ska föras in i registren. I fråga om förvaltningen, användningen och utläm-nandet av uppgifter förvaltas de register som ingår i lagens tillämpningsområde och inne-hållet i dem i enlighet med lagen om lands-bygdsnäringsförvaltningens informationssy-stem (284/2008, nedan informationssystem-lagen), som är en allmän lag. Genom den fö-reslagna lagen förtydligas också rättigheterna och skyldigheterna för aktörer, myndigheter och andra som använder uppgifter samt ef-fektiviserar tillsynen över systemet för iden-tifiering av djur inom ramen för den nuva-rande tillsynsorganisationen.

Lagen avses kunna bli tillämplad på alla djur som inte förekommer naturligt i vilt till-stånd, dvs. inte är vilda. I det föreslagna till-lämpningsområdet ingår dessutom platser för utfodring med kadaver, eftersom sådant ani-maliskt material som avses i Europaparla-mentets och rådets förordning (EG) nr 1774/2002 om hälsobestämmelser för anima-liska biprodukter som inte är avsedda att an-vändas som livsmedel (biproduktsförord-ningen) ska förbli möjligt att identifiera och spåra. Närmare bestämmelser om vilka djur-arters identifiering och registrering lagen ska tillämpas på avses bli utfärdade genom för-ordning av jord- och skogsbruksministeriet, med beaktande av de krav som EG ställer i fråga om de olika djurarterna.

2 Nuläge

2.1 Den nationella lagstiftningen

Djurregistrens nuvarande rättsgrund på lag-nivå består i huvudsak av lagen om lands-bygdsnäringsregistret (1515/1994, upphävd genom informationssystemlagen), lagen om

verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik (1100/1994), lagen om djursjukdomar (55/1980), djurskyddslagen (247/1996) och lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik (1139/1994). De författningar på förordningsnivå som gäller identifiering och registrering av djur har huvudsakligen utfärdats med stöd av bemyndiganden som ingår i flera av de ovan nämnda lagarna.

2.1.1 Fullmaktslagar

Lagen om landsbygdsnäringsregistret (1515/1994, registerlagen)

Den upphävda registerlagen tillämpades på landsbygdsnäringsregistret. Landsbygdsnäringsregistret är ett allmänt register av vilket det bildats olika delregister som gäller landsbygdsnäringsförvaltningens kunder. Delregistren innehåller i sin tur funktionella underregister. De register som hänför sig till djur har genomförts i form av del- och underregister i landsbygdsnäringsregistret. Exempel på sådana register är nötkreatursregistret, svinregistret, får- och getregistret och hönsgårdsregistret samt registren över djurhållare, djurförmedlare och djurhållningsplatser.

Lag om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008, informationssystemlagen)

Informationssystemlagen ersätter den upphävda registerlagen och tillämpas i stället för den. Efter reformen motsvarar lagstiftningen om registerförvaltningen kraven i grundlagen, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, offentlighetslagen) personuppgiftslagen (523/1999) och EG-lagstiftningen. Register som ingår i landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem förs av Landsbygdsverket, Livsmedels-säkerhetsverket och jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral. Lagen innehåller bestämmelser om bl.a. informationssystemets ändamål, struktur och innehåll, sekretessbelagda uppgifter samt utlämnande och avförande av uppgifter och beva-

ringstider för uppgifter. Lagen gäller förvaltningen av uppgifter och upptar bestämmelser om vilka rättigheter och skyldigheter myndigheter och andra instanser som har rätt att få uppgifter ur informationssystemet har när det gäller att använda uppgifterna. Lagen innehåller också bestämmelser om teknisk anslutning. I lagen anges bara på allmän nivå vilka uppgifter som ska föras in i registret. Avsikten är att närmare bestämmelser om informationsinnehållet i de olika registren ska skrivas in i olika speciallagar.

Lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik (1100/1994)

De nationella bestämmelser som har utfärdats för verkställande av den gemensamma jordbrukspolitiken omspänner ett mycket brett spektrum, från olika stöd och produktionskvoter till register, tillsyn över produktionen och kontroll av produkter. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet är det möjligt att utfärda närmare bestämmelser om jordbruks- och trädgårdsprodukter, djur, foderfabrikat och livsmedel samt tillsynen över dem. De närmare bestämmelserna kan gälla produktion, hantering, behandling, märkning, handel, export, import, lagring, förädling, transport och andra detaljer som kan jämföras med dem, inrättande och upprätthållande av register som behövs för tillsynen och den anmälningsskyldighet för aktörer som anknyter till dem samt auktorisering av inspektörer till den del verkställigheten av Europeiska gemenskapens lagstiftning förutsätter det.

Lagen om djursjukdomar (55/1980)

Enligt lagen om djursjukdomar ska den som äger eller innehar djur, i syfte att förebygga djursjukdomar, förhindra deras spridning samt utreda sjukdomsläget, märka djuren med tanke på deras identifiering samt spårningen av deras ursprung och rörlighet. Ägare och innehavare av djur samt personer som deltar i handeln med samt förmedling och transport av djur är skyldiga att föra förteckning över djur som de äger, innehar, transporterar, köper och överlåter. I förteck-

ningen ska antecknas djurart och antalet djur samt uppgifter om djurens ålder, födelse, död, märkning och ursprung samt, i fråga om djur som förflyttas, uppgifter om destination och transport. Dessutom är djurets ägare och innehavare samt personer som deltar i handeln med samt förmedling och transport av djur skyldiga att ge tillsynsmyndigheterna sådana uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av lagen om djursjukdomar och för tillsynen över att lagen följs.

Närmare bestämmelser om vilka djur som ska märkas och på vilket sätt och om vilka djur som ska föras in i en förteckning, förteckningens innehåll, form och förvaring samt lämnande av uppgifter till myndigheterna utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Djurskyddslagen (247/1996)

Djurskyddslagen innehåller bestämmelser om förteckningar som ska föras över djur, anmälningsskyldigheter, utlämnande av sekretessbelagda uppgifter och bl.a. hönsgårdsregistret. Enligt djurskyddslagen är hönsgårdsregistret ett underregister i landsbygdsnäringsregistret och registerlagen tillämpas på det.

Lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik (1139/1994)

Enligt lagen för jord- och skogsbruksministeriet de register som behövs för övervakning av efterlevnaden av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik och för statistikföringen. I registren kan intas uppgifter om fisket, fiskefartyg, vattenbruket, fiskhandeln, säljare, köpare och transportörer av fiskeri- och vattenbruksprodukter samt finansiering av fiskerinäringen.

2.1.2 Författningar som utfärdats med stöd av fullmaktslagarna

Författningar som utfärdats med stöd av 5 § och 12 § 1 mom. eller 12 b i lagen om djursjukdomar, 5 § i registerlagen och 11 § i lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik:

- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om märkning och registrering av nötkreatur (1391/2006)
- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om märkning och registrering av får och getter (469/2005)

Författningar som utfärdats med stöd av 5 § och 12 § 1 mom. i lagen om djursjukdomar:

- Jord- och skogsbruksministeriets beslut om hälsokontrollprogram för hjorthägn (16/VLA/1997)
- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om hälsokrav för hägn avsedda för flyttning av hjortar (7/VLA/2000)
- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om godkännande av identifieringsmärken för får och getter (1011/2005)
- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om bekämpning av TSE—sjukdomar hos får och getter (32/VLA/2006)
- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om bekämpning av maedi-visna hos får och CAE hos getter (15/VLA/2001)

Författningar som utfärdats med stöd av 5 § och 12 § 1 mom. i lagen om djursjukdomar samt 5 § i registerlagen:

- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om djurförmedlarregistret (1308/2001)
- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om märkning och registrering av svin (1296/2001)

Författningar som utfärdats med stöd av 2 och 10 § i lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik samt 12 § i lagen om djursjukdomar:

- Jord- och skogsbruksministeriets beslut om register för vattenbruket (212/1996)

2.1.3 Andra författningar

I lagen om husdjursavel (794/1993) och i hästhushållningslagen (796/1993) finns bestämmelser om registrering av uppgifter om djurens härstamning och genetiska värde

(avelsvärde) i en stambok eller i ett motsvarande register.

2.2 Europeiska gemenskapens lagstiftning

I EG—lagstiftningen om djurhälsa och den gemenskapsinterna handeln med djur krävs det att djur av vissa djurarter förses med identifieringsmärken på så sätt att djurens ursprung och vistelseort samt överlåtelse och förflyttningar av djuren kan spåras. Dessutom ska det föras förteckning över djuren, och uppgifter om djuren och deras förflyttningar ska föras in i nationella databaser. Också EG—lagstiftningen om livsmedel och folkhälsa och förvaltningen av vissa stödsystem på jordbruksområdet kräver att vissa slag av djurbesättningar identifieras. Därför måste systemet för identifiering av djur jämkas samman inte bara med de veterinära systemen utan också med de behov som tillämpningen och övervakningen av livsmedels- och stödsystemen ger upphov till.

Nötkreatur

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1760/2000 av den 17 juli 2000 om upprättande av ett system för identifiering och registrering av nötkreatur samt märkning av nötkött och nötköttsprodukter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 820/97 innehåller bestämmelser om upprättande av ett system för identifiering och registrering av nötkreatur och om delarna i det, om skyldigheten att märka nötkreatur och om märkningssättet, om aktörens skyldighet att föra förteckning och lämna uppgifter, om en databas och om tillsynen. Kommissionens förordning (EG) nr 911/2004 av den 29 april 2004 om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1760/2000 beträffande öronmärken, pass och register på anläggningarna kompletterar förordning (EG) nr 1760/2000 i fråga om det som nämns i förordningens rubrik. Kommissionens förordning (EG) nr 1082/2003 av den 23 juni 2003 om närmare föreskrifter för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1760/2000 när det gäller

minimivån för de kontroller som ska utföras inom ramen för systemet för identifiering och registrering av nötkreatur innehåller bestämmelser om kontroll av systemet för identifiering och registrering av nötkreatur. Kommissionens förordning (EG) nr 494/98 av den 27 februari 1998 om närmare föreskrifter för genomförandet av rådets förordning (EG) nr 820/97 vad gäller tillämpningen av administrativa minimipåföljder inom ramen för systemet för identifiering och registrering av nötkreatur innehåller bestämmelser om tillämpning av påföljder i fråga om brister och överträdelser som konstaterats i samband med kontroll av systemet för identifiering och registrering av nötkreatur.

Får och getter

Rådets förordning (EG) nr 21/2004 av den 17 december 2003 om upprättande av ett system för identifiering och registrering av får och getter och om ändring av förordning (EG) nr 1782/2003 samt direktiven 92/102/EEG och 64/432/EEG innehåller bestämmelser om upprättande av ett system för identifiering och registrering av får och getter och om delarna i det, om skyldigheten att märka får och getter och om märkningssättet, om aktörens skyldighet att föra förteckning och lämna uppgifter, om transportdokument och om tillsyn. Kommissionens förordning (EG) nr 1505/2006 av den 11 oktober 2006 om genomförande av rådets förordning (EG) nr 21/2004 när det gäller minimivån för de kontroller som ska utföras för identifiering och registrering av får och getter innehåller bestämmelser om valet av djurhållningsplatser som ska kontrolleras, tillvägagångssätt vid kontroll och antalet djur som ska kontrolleras. I kommissionens beslut 2006/968/EG av den 15 december 2006 anges riktlinjer och förfaranden för elektronisk identifiering av får och getter.

Svin

I rådets direktiv 2008/71/EG av den 15 juli 2008 om identifikation och registrering av svin (kodifierad version av rådets direktiv 92/102/EEG) finns det bestämmelser om identifiering av djurhållare och svin och om

förande av register med uppgifter om djur som flyttats. Bestämmelser om upprättande av en databas med uppgifter om djurhållningsplatser för svin och förflyttningar av svin finns i två EG-rättsakter: 1) Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/15/EG av den 10 april 2000 om ändring av rådets direktiv 64/432/EEG om djurhälsoproblem som påverkar handeln med nötkreatur och svin inom gemenskapen och 2) kommissionens beslut 2000/678/EG av den 23 oktober 2000 om fastställande av föreskrifter för registrering av jordbruksföretag i nationella databaser avseende svin i enlighet med rådets direktiv 64/432/EEG.

Vattenbruksdjur

Rådets direktiv 2006/88/EG av den 24 oktober 2006 om djurhälsokrav för djur och produkter från vattenbruk och om förebyggande och bekämpning av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur ålägger medlemsstaterna att införa ett system för godkännande av vattenbruksföretag och fastställa krav beträffande registrering av produktionen i syfte att ge akt på djurens hälsostatus och säkerställa deras spårbarhet. Medlemsstaterna kan också kräva att uppgifter om flyttningar av djuren och, i anslutning därtill, ursprungsplatserna och bestämmelseorterna förs in i ett nationellt register.

Värphöns

Kommissionens direktiv 2002/4/EG av den 30 januari 2002 innehåller bestämmelser om registrering av anläggningar som håller värphöns och som omfattas av rådets direktiv 1999/74/EG. Enligt direktivet ska medlemsstaterna införa ett system för att registrera alla anläggningar, och i bilagorna till direktivet fastställs det vilka data som krävs för registreringen.

Hästdjur

Kommissionens förordning (EG) nr 504/2008 av den 6 juni 2008 om tillämpning av rådets direktiv 90/426/EEG och 90/427/EEG avseende metoder för identifiering av hästdjur innehåller bestämmelser om

identifiering av hästdjur, identitetshandlingar som utfärdats för hästdjur och en databas över djurhållare, djur och identitetshandlingar. Kommissionens förordning ska tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2009.

2.3 Bedömning av nuläget

De nuvarande bestämmelserna om identifiering och registrering av djur har utfärdats med stöd av flera olika lagar, och därför är registrens rättsgrund splittrad. Lagarna i fråga har huvudsakligen stiftats före den nya grundlagen, och de bestämmelser i dem som innebär ett bemyndigande att utfärda bestämmelser på lägre nivå uppfyller inte kravet på exakthet och noggrann avgränsning i tillräcklig utsträckning. Bristerna i bemyndigandena försvårar avsevärt bl.a. utfärdandet av bestämmelser av tekniskt slag om register. Bemyndigandena täcker för närvarande inte heller alla de behov som gemenskapens synnerligen omfattande reglering av folk- och djurhälsan ålägger medlemsstaterna. De krav på identifiering och registrering av djur samt spårbarhet som ingår i EG-lagstiftningen har ökat ytterligare under de senaste åren.

För närvarande är de bestämmelser som gäller lagring av uppgifter om djur i register utfärdade främst på förordningsnivå. Med avseende på skyddet för personuppgifter förutsätter grundlagen att bestämmelser om uppgifter som ska föras in i register utfärdas genom lag.

Den omständigheten att regelverket om identifiering och registrering av djur av olika djurarter är fragmenterad kan anses vara problematisk också därför att bestämmelserna innehåller överlappande krav angående vilka uppgifter som ska föras in i registren och hur de ska behandlas. Det kan inte anses vara befogat att register över olika djurarter bemöts på olika sätt eller har olika rättslig grund.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Propositionens främsta mål är att skapa en sådan rättsgrund för systemet för identifie-

ring och registrering av djur som motsvarar grundlagens krav. Målet är att förenhetliga åtgärderna i samband med identifiering av djur och att förtydliga näringsidkarnas och medborgarnas rättigheter och skyldigheter i fråga om lämnandet av uppgifter. Målet är ytterligare att säkerställa att uppgifterna i djurregistren är tillförlitliga och användbara och att jämka samman behoven av att utnyttja uppgifter med dataskyddskraven. Propositionen syftar också till att möjliggöra att uppgifterna i djurregistren utnyttjas vid tillsynen över och forskningen kring livsmedelssäkerhet, djurens hälsa och välbefinnande, miljöhälsan och stödsystemen inom jordbruket samt vid utvecklingen av näringsverksamheten på landsbygden och den konkurrenskraft som aktörerna i fråga har.

3.2 Alternativ

När revideringen av bestämmelserna om ett system för identifiering av djur inleddes var de alternativa genomförandemodellerna två stycken. Det första alternativet gick ut på att införliva bestämmelserna med existerande lagar som är närliggande till sitt sakinhåll, såsom lagen om djursjukdomar, lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik eller informationssystemlagen. Det andra alternativet var att stifta en helt ny lag.

Alternativ 1: Det konstaterades att de nuvarande lagar som uppstår krav på identifiering och registrering av djur inte vad syftet och innehållet beträffar kan anses vara en naturlig omgivning för bestämmelserna om systemet för identifiering av djur.

Att införliva bestämmelserna med lagen om djursjukdomar skulle vara problematiskt, särskilt med avseende på lagens tillämpningsområde och syfte. Systemet för identifiering av djur är inte avsett enbart att förebygga djursjukdomar; det tangerar omständigheter som hänför sig till människors hälsa och miljöhälsan, djurens välbefinnande, livsmedelssäkerhet samt ansökan om och utbetalningen av jordbruksstöd.

Lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik ansågs inte heller vad syftet beträffar vara rätt grundval för kraven i samband med sy-

stemet för identifiering av djur, eftersom den gemensamma jordbrukspolitikerna i huvudsak gäller marknadsorganisationerna inom jordbruket och strukturstöd.

Informationssystemlagens syfte är att vara en allmän lag som gäller förvaltningen av kunduppgifter inom hela landsbygdsnäringsförvaltningen. I den föreskrivs bl.a. om ändamålet med de register som inrättas inom hela förvaltningsområdets informationssystem, om utlämnande av uppgifter och om uppgifternas offentlighet. Inte heller informationssystemlagen ansågs vara en ändamålsenlig grundval för bestämmelserna om systemet för identifiering av djur, eftersom systemet för identifiering av djur innehåller bestämmelser också om andra funktionella delområden i samband med identifiering av djur än registreringen. Informationssystemlagen innehåller inte heller bestämmelser om informationsinnehållet i olika register.

Alternativ 2: Stiftandet av en helt ny lag ansågs vara det bästa alternativet. En enhetlig och heltäckande lag kan innehålla alla bestämmelser om systemet för identifiering av djur och dess informationsinnehåll med beaktande av de grundläggande rättigheterna samt exakta och noggrant avgränsade bemyndiganden. Redan i regeringens proposition med förslag till lag om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (RP 161/2007 rd, s. 16) nämns som exempel en lag som håller på att beredas och gäller ett system för identifiering av djur och att det är ändamålsenligast att skriva in olika registers datainnehåll i denna speciallag på ett enhetligt sätt.

3.3 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att en ny lag där det föreskrivs om identifiering och registrering av djur ska stiftas. Lagen om ett system för identifiering av djur avses råda bot på den nuvarande splittringen mellan olika lagar i fråga om rättsgrund och innehåll. Genom lagen skapas också en ram för upprättandet av de system för identifiering och registrering som krävs i EG—lagstiftningen om identifiering och registrering av djur. De omständigheter som regleras i EG—

lagstiftningen eller förutsätter nationellt genomförande har beaktats när lagen beretts.

Det är möjligt att tillämpa lagen på alla djur som inte är naturligt förekommande i vilt tillstånd, dvs. inte är vilda. Närmare bestämmelser om vilka djurarter som ingår i lagens tillämpningsområde avses dock bli utfärdade genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Även om lagens tillämpningsområde inte omfattar vilda djur i sig ska platser för utfodring av vilda djur med kadaver registreras när animaliska biprodukter som avses i biproduktsförordningen används på dem.

Lagen föreslås innehålla bestämmelser om grunderna för identifiering, registrering och spårning av djur, aktörernas och myndigheternas rättigheter och skyldigheter, tillsynsmyndigheterna, tillsynen, tvångsmedel och straff. Enligt förslaget ska närmare bestämmelser om krav som gäller t.ex. aktörernas anmälningsskyldighet, märkning av djur, förande av djurförteckningar och planering och ordnande av tillsynen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Beträffande förvaltningen av uppgifter som ska föras in i registren i systemet för identifiering av djur och handlingarna gäller enligt förslaget vad som föreskrivs i informationssystemlagen, varvid lagarna stöder varandra och bildar en enhetlig grundval för behandling och användning av registeruppgifter och handlingar. Därmed följs i enlighet med informationssystemlagen de principer för god förvaltning som gäller myndighetsverksamheten och registerföringen och ingår i personuppgiftslagen, offentlighetslagen och den övriga lagstiftningen.

Livsmedelssäkerhetsverket föreslås vara i 5 § i informationssystemlagen avsedd registeransvarig för de register som ingår i systemet för identifiering av djur. I egenskap av registeransvarig ska Livsmedelssäkerhetsverket ansvara för utvecklingen och upprätthållandet av registren samt för informationsinnehållet i dem och dessutom sköta de övriga uppgifter som åligger den registeransvarige, t.ex. ansvara för att registren används på behörigt sätt och för utlämnandet av uppgifter. Landsbygdsverket, jord- och skogsbruksministeriet och dess informationstjänstcentral, länsstyrelserna, arbets- och närings-

centralerna, kommunernas landsbygdsnärings- och livsmedelstillsynsmyndigheter samt kommunalveterinärerna föreslås ha rätt att i likhet med nu använda och uppdatera uppgifter i den utsträckning som deras åligganden förutsätter.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

4.1.1 Register

4.1.1.1 Konsekvenser för förvaltningens kostnader

Det föreslagna systemet för identifiering av djur kan bedömas öka förvaltningens kostnader i form av dels kostnader för att konstruera, utveckla och upprätthålla register och förvalta och behandla registeranmälningar, dels tillsynskostnader.

Utvecklandet av ett centralregister för behoven inom förvaltningen av jordbruket och livsmedelsekonomin inleddes i första hand för att uppfylla de allt mer omfattande statliga tillsynsförpliktelserna enligt EG-lagstiftningen, t.ex. skyldigheterna att förebygga och ha beredskap för djursjukdomar som ska bekämpas och tryggheten av folkhälsan med tanke på TSE-sjukdomar. EG-lagstiftningen kräver uppgifter i realtid av myndigheterna i medlemsstaterna om omfattningen av djurhållningen i fråga om ett flertal djurarter och om var djuren finns och om deras ankomst från en annan medlemsstat eller från ett land utanför EU, för att det ska vara möjligt att snabbt och effektivt reagera på eventuella sjukdomsutbrott. Förvaltningen och övervakningen av de djurstöd som betalas enligt EG:s gemensamma jordbrukspolitik förutsätter också att staten har ett register.

Den nuvarande lagstiftningen om identifiering av djur omfattar ca 950 000 nötkreatur, 1 300 000 svin och 125 500 får och getter. Den omfattar också ungefär 28 000 djurhållare, 200 djurförmedlare och 200 aktörer inom livsmedelsbranschen. För närvarande tas det årligen emot sammanlagt ca 2,5 miljoner anmälningar till registren från aktörerna.

Lagens tillämpningsområde kommer enligt förslaget att omfatta också hästdjur (såsom hästar, ponnyer, åsnor), bin, andra fjäderfän än värphöns, pälsdjur och sådana maskar och maggotar som föds upp på biprodukter. Största delen av hästdjuren finns redan i register som en organisation som bedriver avel och tävlingsverksamhet (Finlands Hippos rf) för. Det innebär att hästdjuren, bina, fjäderfäna, pälsdjuren och maskar och maggotar som föds upp på biprodukter ökar antalet registeranmälningar endast i liten utsträckning. Hästarna registreras individuellt, medan de andra ovan nämnda djurarterna är avsedda att registreras gruppvis eller djurhållarspecifikt.

Största delen av de merkostnader som för enhetligandet och uppbyggnaden av systemet för identifiering av djur föranleder förvaltningen antas uppkomma medan systemet byggs upp och körs in. Kostnaderna för att utveckla får- och getregistret, som varit ett pilotprojekt för registren i systemet för identifiering av djur, kommer att uppgå till uppskattningsvis 1,8 miljoner euro. Inkluderandet av andra djurarter för vars del identifiering av individer förutsätts, såsom nötkreatur och hästdjur, och djurarter för vars del identifiering av grupper och flockar krävs, såsom svin, fjäderfä och vattenbruksdjur, i den omgivning som definieras i pilotdelen uppskattas ge upphov till merkostnader. Att sådana djurarter för vars del identifieringen baseras sig på att djurhållaren och djurhållningsplatsen identifieras, t.ex. bin och pälsdjur samt maskar och maggotar som föds upp på biprodukter, inkluderas i systemet föranleder inte merkostnader vad systemuppbyggnaden beträffar, utan den nuvarande strukturen är användbar direkt för deras del. Uppbyggnaden av ett centralregister beräknas preliminärt pågå fram till år 2014.

Det föreslås att kostnaderna för uppbyggnad och utveckling av centralregistret finansieras inom ramen för de anslag som anvisats under momentet för utvecklande av datasystem inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. Registrens viktigaste användningsområden är inom beredskapen för bekämpande av djursjukdomar, spårningen av djur till enskilda djurhållare och djurhållningsplatser och uppgifter i anslutning till betalningen av djurstöd.

Som motvikt till kostnaderna väntas systemet för identifiering av djur emellertid underlätta insamlingen och förvaltningen av uppgifter avsevärt. För det tekniska upprätthållandets vidkommande är kostnadseffektivitet likaså att vänta när en enhetlig plattform ska upprätthållas i stället för flera lösningar som är divergerande eller i övrigt överlappande och parallella och kräver olika kompetens. Ett mål inom statsförvaltningen är att effektivisera och förenhetliga datasystem och användningen av dem.

Det beräknas att besparingar åstadkoms och överlappande arbete reduceras med hjälp av ett enhetligt registersystem, eftersom uppgifterna i det centraliserade systemet kan utnyttjas av alla de myndigheter och organisationer inom förvaltningsområdet som behöver uppgifterna i sin myndighetsverksamhet. Dessutom är det möjligt att använda informationen i systemet inom statistikväsendet, och därför väntas informationen tack vare informationssystemet röra sig snabbare och utnyttjas effektivare. Informationssystemet främjar samtidigt åtgärder som syftar till att minska aktörernas administrativa börda och indirekta kostnader.

4.1.1.2 Konsekvenser för aktörernas kostnader

Registeranmälningar lämpar sig utmärkt för att skötas på elektronisk väg. Elektronisk kommunikation, ett av målen för statsförvaltningens IT-strategi, gör det möjligt för aktörer som ansvarar för att anmälningar görs att kontakta myndigheten smidigt vid en tidpunkt som passar dem. En ökad användning av elektronisk kommunikation stöder också systemets kostnadseffektivitet och sänker kostnaderna för behandling av registeranmälningar, vilket inverkar på de avgifter som tas ut hos aktörerna.

4.1.2 Märkning av djur och förande av förteckning över dem

Enligt den gällande lagstiftningen ska nötkreatur, svin, får och getter samt hägnade hjorddjur märkas med identifieringsmärken. Därför har den föreslagna lagen till denna del inga kostnadskonsekvenser för aktörer som

håller djur av dessa arter. De flesta hästar som föds i Finland märks redan med mikrochips, därmed ökar den föreslagna lagen inte heller djurhållarnas direkta kostnader för märkning av hästdjur i någon större utsträckning. Vad beträffar andra djurarter som eventuellt kommer att ingå i lagens tillämpningsområde såsom fjäderfä, bin, pälsdjur och sådana maskar och maggotar som föds upp på biprodukter är märkning av individer eller grupper inte i sikte.

Det finns också bestämmelser om förande av förteckning över de djurarter för vars del märkningsbestämmelser finns i den gällande lagstiftningen. Också annanstans i lagstiftningen finns det flera överlappande bestämmelser om förande av förteckning i fråga om olika djurarter. Avsikten med de bestämmelser om förande av förteckning som föreslås i denna proposition är att möjliggöra att dessa överlappningar elimineras. Det innebär att förenhetligandet av förandet av förteckning minskar aktörernas indirekta kostnader och reducerar deras administrativa börda.

4.1.3 Tillsyn

I och med de nya djurarterna ökar antalet tillsynsobjekt, vilket ökar förvaltningens tillsynskostnader. Med hjälp av ett heltäckande centraliserat system är det ändå möjligt att planera tillsynen effektivare, rikta kontrollbesöken noggrant med hjälp av riskbedömning och kombinera kontrollbesöken på ett resurssnålt sätt med sådana kontrollbesök hos samma aktör som den övriga lagstiftningen förutsätter.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Det är inte meningen att de nuvarande myndigheternas ställning eller åligganden ska ändras genom propositionen. Huvudansvaret för myndighetsuppgifter som gäller de register som avses i propositionen ligger på Livsmedelssäkerhetsverket, som på det sätt som avses i 5 § i informationssystemlagen är registeransvarig för de register som ingår i systemet för identifiering av djur. Dessutom föreslås Livsmedelssäkerhetsverket ansvara för att behandlingen av registeranmälningar som aktörerna gör ordnas, besluta om utläm-

landet av uppgifter till utomstående, godkända identifieringsmärken och mallar för djurförteckningar samt i egenskap av centralförvaltningsmyndighet ansvara för planeringen och styrningen av tillsynen.

Propositionen avses inte heller ändra ställningen för den nuvarande tillsynsorganisationen och de myndigheter som deltar i tillsynen. Målet är ändå att befästa Livsmedelssäkerhetsverkets ställning vid styrning av tillsynen, bl.a. med hjälp av att en nationell tillsynsplan utarbetas årligen.

Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet är redan nu ansvarig myndighet i kommunen när det gäller gårdsbruksenheter och förfarandet för ansökan om stöd för verksamheten på dem. Den är också enligt informationssystemlagen den myndighet som i enlighet med de uppgifter som åligger den använder och uppdaterar uppgifterna om landsbygdsnäringsförvaltningen. Förslaget medför inte i detta skede nya uppgifter eller tekniska arrangemang för kommunerna.

Ett enhetligt och sammanhängande informationssystem som är i gemensamt bruk gör det möjligt att effektivisera myndighetsverksamheten på det sätt som statsförvaltningens produktivhetsprogram förutsätter, också i föränderliga förhållanden.

4.3 Konsekvenser för miljön

Fri rörlighet för djur och animaliska produkter inom EU och åtgärder som syftar till att världshandeln ska avregleras ökar risken för att djursjukdomar sprids. För att smittskyddsläget ska förbli gott och förebyggandet av sjukdomsspridning ska inledas har det i Finland utarbetats också sådana beredskapsplaner för olika djurarter och för händelse av olika djursjukdomar som förutsätts i EG—lagstiftningen. För att sjukdomsfallen utgående från dessa planer ska kunna skötas effektivt och ekonomiskt och för att sjukdomsspridningen ska kunna hejdas och åtgärderna för sjukdomsutrotning riktas ändamålsenligt gäller det att känna till var det finns djur av de djurarter som är relevanta med avseende på respektive sjukdom, alltså djurhållningsplatserna, hur djuren har förflyttats mellan olika djurhållningsplatser, antalet djur och vilka aktörer som är ansvariga för

djuren. De heltäckande uppgifterna i ett enhetligt system för identifiering av djur erbjuder förutsättningar för kostnadseffektiv verksamhet också i djursjukdomskriser och vid återhämtningen från dem.

Lagstiftningen om biprodukter syftar till att eliminera ur livsmedelskedjan sådant material som utgör en potentiell fara för människor och se till att detta material bearbetas och slutdeponeras på ett sätt som är tryggt med avseende på djurs och människors hälsa samt miljöhälsan. Informationen i systemet för identifiering av djur avses inkludera också uppgifter om bortskaffandet av döda djur för att det ska vara möjligt att övervaka att det material som klassificeras som allra farligast bearbetas på behörigt sätt. Kännedomen om platser för utfodring med kadaver är också viktig eftersom det gäller att kunna förvissa sig om att placeringen av dem är så trygg som möjligt ur alla synvinklar och att kunna övervaka att det material som används för utfodring med kadaver är lämpligt.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Det är viktigt att konsumenterna bibehåller förtroendet för animaliska produkter, särskilt under och efter eventuella kriser med anknytning till djursjukdomar eller livsmedels-säkerheten. Brist på förtroende från konsumenternas sida skulle kunna leda till avsevärda störningar på marknaden, om konsumenternas tillit till myndigheternas förmåga att klara av krissituationen snabbt, med stor precision och ekonomiskt rubbas. Registren i systemet för identifiering av djur utgör ett underlag för riskbaserad tillsyn över den animaliska primärproduktionen och därmed för krisförebyggande verksamhet. Möjligheten att spåra djurproduktionen gör det åter möjligt att reda ut problem och ingripa i dem.

Konsumenterna anser att djurens välbefinnande blir allt viktigare och att det framför allt blir allt angelägnare att förvissa sig om välbefinnandet hos djur som är avsedda för livsmedelskedjan. Informationen i systemet för identifiering av djur skulle kunna utnyttjas som underlag för riskanalys vid kontroller som gäller djurens välbefinnande, så att tillsynen kan riktas till de objekt inom djurproduktionen som är mest riskbenägna. Redan

nu är det genom analys av uppgifterna i nötkreatursregistret möjligt att rikta tillsynen till sådana djurhållningsplatser där vissa faktorer som indikerar risker uppträder.

På senare år har byråkratin kring ansökan om och utbetalning av jordbruksstöd diskuterats livligt. Stöden för husdjursproduktion utgör en ansenlig del av det totala stödbeloppet. Ansökningsprocessen i sin helhet är en stor administrativ börda för såväl sökandena som myndigheterna. Ansökningsprocedurerna skulle kunna förenklas och det skulle kunna bli avsevärt lättare att föra in uppgifter i ansökningsblanketterna om informationen i systemet för identifiering av djur stod till förfogande i större utsträckning i samband med ansökan om stöd. I fråga om stödövervakningen skulle det med hjälp av informations-systemet också vara möjligt att mera effektivt än tidigare förvissa sig om att de offentliga medlen används på behörigt sätt och riktas rätt.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Propositionsutkastet har beretts i en arbetsgrupp som jord- och skogsbruksministeriet tillsatt. Arbetsgruppen hade i uppdrag att utarbeta ett förslag till bestämmelser på lagnivå om identifiering och registrering av aktörer som håller djur, av djurhållningsplatser och av djur (HARE: MMM049:00/2006). Utöver jord- och skogsbruksministeriet var också Livsmedelssäkerhetsverket, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter (MTK), Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf, Finlands Hippos rf och Pro-Agria-koncernen företrädare i arbetsgruppen. Den fortsatta beredningen av propositionen har gjorts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Utlåtande om utkastet till lag om ett system för identifiering av djur begärdes år 2007. Utkastet hade utarbetats av en arbetsgrupp

som jord- och skogsbruksministeriet tillsatt år 2006. Arbetsgruppens arbete fortsattes som tjänsteuppdrag utifrån utlåtandena och med särskilt beaktande av den lag om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008) som trädde i kraft våren 2008 och som är den allmänna lag som styr informationshanteringen inom jord- och skogsbruksministeriets verksamhetsområde. Det omarbetade utkastet till en regeringsproposition om en lag om ett system för identifiering av djur sändes den 16 januari 2009 ut på en omfattande remiss till myndigheter och intressentgrupper.

Utlåtande begärdes hos följande instanser: justitieministeriet, finansministeriet, inrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet, miljöministeriet, jord- och skogsbruksministeriets övriga avdelningar (4), jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral, länsstyrelserna (5), länsstyrelsen på Åland, Ålands landskapsregering, Livsmedelssäkerhetsverket, Landsbyggsverket, arbets- och näringscentralerna (15), Dataombudsmannens byrå, Finlands miljöcentral, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf, Svenska lantbruks-sällskapens förbund rf, Finlands Kommunförbund rf, Livsmedelsindustriförbundet rf, Kalatalouden Keskusliitto ry, Finska Köttbranschens Förbund rf, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet RKTL, Föreningen för bekämpning av djursjukdomar ETT rf, ProAgria Keskusten Liitto ry, ProAgria Lantbrukets Datacentral Ab, Finlands Veterinärförbund rf, Finlands Hippos rf, Suomen Hevosenomistajien Keskusliitto ry, Finlands Biodlares Förbund FBF rf, Finlands Fiskodlarförbund rf, Suomen Kalakauppiaaliitto - Finlands Fiskhandlarförbund ry, Finlands Färförening rf, Suomen Siipikarjaliitto - Finlands Fjäderfärförbund ry, Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL - Finlands Yrkesfiskarförbund FYFF r.y., Finlands Pälsdjursuppfödarens Förbund rf, Ålands Fiskodlarförening rf och Honkajoki Ab. Med utlåtande inkom dessutom Faba Avel anl. tillsammans med Andelslaget Husdjursavelscentralen-Faba och Oy Alkiokeskus - Embryo-center Ab samt Suomen Kennelliitto-Finska Kennelklubben ry.

Sammanlagt inkom 30 utlåtanden. I utlåtandena ansåg man det i allmänhet vara nödvändigt att föreskriva om systemet för identifiering av djur och om registren i lag. Många remissinstanser betonade vikten av ett centralregister för undvikande av överlappningar och för att underlätta aktörernas administrativa börda. Man önskade att databaserna skulle säkerställa en enkel och fungerande registrering.

Justitieministeriet ansåg det vara viktigt att vissa bemyndiganden preciseras och att till straffbestämmelsen fogas motiveringar angående imputabilitetsgraden i fråga om oaktsamhet och grov oaktsamhet. Dessutom föreslog justitieministeriet att inspektionsrätten på områden som omfattas av hemfriden preciseras i lagstiftningsordningen och att i lagtexten skrivs i en särskild mening att endast en myndighet får utföra en inspektion på områden som omfattas av hemfriden. Det område som omfattas av hemfriden definieras i enlighet med grundlagsutskottets ställningstaganden att gälla alla lokaler och bostäder som är avsedda som fast bostad. Eftersom jord- och skogsbruksministeriets tidigare förordningar och beslut om identifiering och registrering av djur förblir i kraft, bör i ikraftträdelsebestämmelsen ingå ett omnämmande att de endast förblir i kraft till den del de inte står i strid med den föreslagna lagen. Det föreslogs för övervägande att i paragrafen om handräckning införs en hänvisning till 40 § i polislagen.

Inrikesministeriet föreslog att som förutsättning för polisens handräckning i enlighet med polislagen fastställs att tillsynsmyndigheten hindras i sin tjänsteutövning.

Enligt finansministeriet bör aktörerna finansiera tillsynen i sin helhet genom avgifter och ministeriet förespråkar inte att kostnaderna för upprättande, upprätthållande och utveckling av registret helt ska täckas med budgetmedel. Kommunförbundet ansåg att kommunerna till fullt belopp ska ersättas för de tilläggskostnader som orsakas av de avgifter som i lagen föreslås för kommunerna. Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry meddelade att djurförmedlarna och uppfödarna bör befrias från avgifterna. Enligt förbundet är det oskäligt att ta ut avgifter för saker som myndigheterna själva kräver och

för utövande av tillsyn. Även vissa djuruppfödareorganisationer ansåg att branschen inte får belastas med kostnader.

Livsmedelssäkerhetsverket ansåg att det är viktigt att man i fråga om samtliga kostnader säkerställer att de kan täckas och verkställandet av lagen säkerställas trots de spar- och effektiviseringsplaner som produktivetsprojektet förutsätter. Jord- och skogsbruksministeriets jordbruksavdelning, Landsbygdsverket och jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral ansåg att de skulle omnämnas som användare till registret.

Dataombudsmannen ansåg att propositionen hade beaktat behandlingen av personuppgifter och frågorna i anslutning till registerföringen på ett tillfredsställande sätt. Dataombudsmannen ansåg att det med tanke på

tillämpningen och tolkningen av lagarna var motiverat och rationellt att koncentrera frågorna gällande behandlingen av personuppgifter inom förvaltningsområdet.

Finlands miljöcentral föreslog att lagens tillämpningsområde skulle begränsas till att endast gälla animalieproduktionsdjur och att märkning och registrering till exempel inte skulle krävas av djur som permanent används för vård av det traditionella landskapet. Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet föreslog att ställningen för renar och viltfarmer skulle preciseras i lagförslaget. Kennelklubben föreslog att man skulle ta i bruk ett system med obligatorisk identifiering av hundar.

De anmärkningar som framförts i utlåtandena har i mån av möjlighet beaktats då propositionen har beretts.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lag om ett system för identifiering av djur

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens syfte

Syftet är att lagen ska vara en överskådlig och grundlagsenlig rättsgrund för ett nytt enhetligt system för identifiering av djur, inom ramen för vilket det inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde är möjligt att på ett ändamålsenligt sätt identifiera och registrera djurhållningsplatser, djur och aktörer som är ansvariga för djur. Avsikten är att de djurartsspecifika centralregister som förs med stöd av gällande lagstiftning och olika decentraliserade register, t.ex. registren för vattenbruket som förs av arbets- och näringscentralerna, ska sammanföras till ett centralregister på en enhetlig plattform och att det ska finnas beredskap att lagra uppgifter om nya djurarter i samma system.

Målet för systemet för identifiering av djur är att främja skyddet för djurs och människors hälsa samt för miljöhälsan, förbättra djurens välbefinnande och trygga livsmedels säkerheten och att i detta syfte för respektive djurart samla in information om var djuren befinner sig och om djurantalet samt spåra förflyttningar mellan olika djurhållningsplatser. Att sådan information existerar är av yttersta vikt när det utarbetas beredskapsplaner för händelse av djursjukdomar som med lätt het sprider sig, farliga djursjukdomar och djursjukdomar som ska övervakas (sjukdomar som ska bekämpas) samt för händelse av att zoonoser bryter ut. Det är möjligt att göra uppföljnings- och övervakningsprogrammen för sjukdomar som ska bekämpas mera heltäckande och verkningsfulla på ett både effektivt och resurssnålt sätt genom att informationen i registren utnyttjas som stöd för riskbedömning. Vid ett akut sjukdomsutbrott skulle användningen av registerdata dels på-

skynda en ändamålsenlig inriktning av åtgärderna för att förebygga sjukdomsspridning och utrota sjukdomen, dels underlätta utredningen av fallet på många sätt.

Uppgifterna i de register som ingår i systemet skulle också kunna användas vid tillsyn över säkerheten i produktionskedjan för livsmedel, vid skydd för djurs och människors hälsa samt miljöhälsan och vid tryggnad av djurens välbefinnande. Dessutom skulle systemet kunna utnyttjas i olika processer i samband med ansökan om och förvaltning av jordbruksstöd.

Syftet med Europeiska gemenskapens (EG) bestämmelser om identifiering av djur är att lokalisera och spåra djur, något som är av väsentlig betydelse med tanke på övervakningen av smittsamma sjukdomar. EG förutsätter att alla medlemsländer förfogar över informationssystem som innehåller aktuell information om de djurhållare, djurhållningsplatser och djur på medlemsstatens territorium som omfattas av EG-rättsakterna. EG-bestämmelserna kräver att vissa djurartsspecifika uppgifter samlas in och lagras i register och används bl.a. för att spåra djurs ursprung, djurhållningsplatser och förflyttningar av djur på medlemsstatens territorium. Gemenskapen förutsätter också att ett informationssystem används vid övervakningen av stödsystem.

2 §. Tillämpningsområde

Lagen avses bli tillämpad på alla djur tillhörande de djurarter som jord- och skogsbruksministeriet fastställer särskilt, oberoende av om djuret eller djurarten i fråga hålls som produktions-, sällskaps- eller hobbydjur och oberoende av om djuren kan identifieras och registreras individuellt. Förutom djur omfattas befruktade könsceller, kläckägg, embryon och larver av lagens tillämpningsområde. Avsikten är att det ska föreskrivas att i första hand de djurarter som omfattas av EG—lagstiftningen om identifiering och registrering av djur såsom nötkreatur, svin, får, getter, hästdjur och vattenbruksdjur ska omfattas av lagens tillämpningsområde. Det är

också ändamålsenligt att föreskriva att sådana djurarter som inte uppräknas ovan men som är benägna att insjukna i sjukdomar som ska bekämpas eller i zoonoser eller som effektivt sprider ovan nämnda sjukdomar, t.ex. bin och fjäderfän, ska omfattas av lagens tillämpningsområde. EG—lagstiftningen om djursjukdomar och zoonoser förutsätter information på basis av vilken det är möjligt att bedöma t.ex. kartläggnings- eller bekämpningsåtgärdernas omfattning. Likaså är det ändamålsenligt att fastställa att tillämpningsområdet ska omfatta sådana djurarter, såsom pälsdjur och maskar och maggotar som föds upp på biprodukter, för vars del animaliskt material som avses i biproduktsförordningen används vid utfodringen. EG—lagstiftningen innehåller ett undantag som särskilt gäller Finland; det tillåter under vissa förutsättningar utfodring av pälsdjur med animaliska biprodukter av samma art. Det ska övervakas att bestämmelsen i fråga iaktas på behörigt sätt.

Eftersom alla enskilda djurarter eller djurtyper inte exakt kan räknas upp i lagen, kommer de djurarter som ska omfattas av lagen att anges särskilt genom förordning. Då kan också nya djurarter som enligt bestämmelser som bereds inom EU ska registreras införas i centralregistret på ett smidigt sätt. I kommissionens meddelande till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om en ny strategi för djurhälsa för Europeiska unionen (2007—2013) tas spårning upp som ett av de viktiga redskapen i den nya strategin för djurhälsa. Till denna del är således nya gemenskapsnormer att vänta, genom vilka övervakningen av sjukdomar och utrotningen av sjukdomar kan stärkas.

Lagen föreslås också bli tillämpad på platser för utfodring med kadaver där det tillämpas sådan utfodring av vilda djur med kadaver som avses i biproduktsförordningen, eftersom användningen av animaliskt material som avses i biproduktsförordningen till utfodring av vilda djur ska övervakas.

Lagen avses inte bli tillämpad på djur som förekommer naturligt i vilt tillstånd (vilda djur) och för vars del ingen aktör som är ansvarig för dem därmed kan visas. Det är meningen att lagen ska tillämpas t.ex. bara på

hågnade vildsvin och annat hågnat vilt men inte på djurindivider av dessa djurarter då de förekommer naturligt i vilt tillstånd. Lagen kan också tillämpas på renar, om det blir nödvändigt att precisera identifieringspraxis för deras del, eftersom det finns en aktör som är ansvarig för dem.

3 §. *Europeiska gemenskapens lagstiftning*

I paragrafen föreskrivs det om genomförande av och tillsyn över den EG—lagstiftning som faller inom lagens tillämpningsområde. Enligt gemenskapens rättsakter är det obligatoriskt att använda databaser för vissa djurarters vidkommande när djur, djurhållningsplatser och aktörer som är ansvariga för djur registreras, och i dessa rättsakter åläggs de aktörer som håller djur skyldigheter vars iakttagande myndigheterna ska övervaka. I rättsakterna föreskrivs det i detalj också om identifiering av djur, identifieringsmärken, identitetskoder och handlingar som hänför sig till identifieringen.

I paragrafen uppräknas de förordningar som hör till EG-lagstiftningen om identifiering av djur och är direkt tillämpliga.

De bestämmelser i lagen där det hänvisas till Europeiska gemenskapen eller Europeiska unionens medlemsstater avses bli tillämpade också på Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och dess medlemsstater.

4 §. *Förhållande till annan lagstiftning*

I paragrafen definieras den föreslagna lagens förhållande till informationssystemlagen, en allmän lag som gäller behandling och förvaltning av uppgifter inom jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområde. Registren i systemet för identifiering av djur kommer i enlighet med 4 § 1 mom. 4 punkten i informationssystemlagen att ingå i landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem. Enligt förslaget kommer offentlighetslagen (621/1999) och personuppgiftslagen (523/1999) att tillämpas på det sätt som föreskrivs i informationssystemlagen på behandling, lagring, rättelse, utlämnande och hemlighållande av uppgifterna i registren i systemet för identifiering av djur, om inte

något annat föreskrivs i särskilda bestämmelser i den föreslagna lagen.

I regeringens proposition med förslag till lag om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (RP 161/2007, s. 16) konstateras det att det blir ändamålsenligast att exakt skriva in olika registers datainnehåll i speciallagar, t.ex. en lag om ett system för identifiering av djur, där det kommer att finnas bestämmelser om de uppgifter som ska föras in i registret och om bl.a. anmälningskyldigheten. Enligt den nämnda propositionen ska speciallagarna på området vid behov innefatta närmare bestämmelser om myndigheternas rätt att samla in information, kundens anmälningskyldighet och vid behov datainnehållet i registren. I informationssystemlagen åläggs däremot myndigheter och andra instanser som är berättigade att använda uppgifterna förpliktelser, enligt vilka uppgifterna får användas, samt föreskrivs även om myndigheternas rättigheter när det gäller användningen av uppgifterna. Rätten att använda uppgifter, möjligheten att dela information och det faktum i vilken omfattning uppgifterna används fastställs i informationssystemlagen.

5 §. Definitioner

I paragrafen samlas vissa centrala definitioner som används i den föreslagna lagen.

I 1 punkten definieras begreppet *djur* så, att med djur avses antingen en djurindivid eller en grupp bestående av djurindivider som hör till en och samma djurart. Också olika utvecklingsstadier såsom befruktade könsceller, kläckägg, embryon och larver ingår i definitionen. I EG—lagstiftningen om identifiering av djur behandlas identifieringen av olika djurarter på olika sätt. I fråga om nötkreatur, får, getter och hästdjur anses det vara viktigt att identifiera djurindivider, så i samband med bestämmelserna om dem är det en djurindivid som avses med uttrycket *djur*. Identifiering av svin anses däremot vara behövlig ur djursjukdomssynpunkt bara på gruppnivå på så sätt att de svin som vid födelsen innehåfts av en och samma djurhållare får samma identifieringsmärkning. För svinens del avses med *djur* därmed en grupp bestående av en eller flera svinindivider som

hålls samtidigt på en och samma djurhållningsplats och försetts med samma identifieringsmärkning. Likaså är det i fråga om fjäderfå, vattenbruksdjur, bin, pälsdjur samt maskar och maggotar som föds upp på biprodukter möjligt att en grupp bestående av en eller flera djurindivider benämns *djur*.

I 2 punkten är uttrycket *aktör som är ansvarig för djur* en gemensam benämning på djurförmedlare, aktörer inom livsmedelsbranschen och djurhållare, vilka definieras i 3—5 punkten och i egenskap av fysiska eller juridiska personer äger eller innehar djur och därmed är ansvariga för djuren, var och en för sin egen del.

I 3 punkten avses med *djurförmedlare* verksamhetsidkare som köper djur och säljer dem för antingen vidareuppfostring eller slakt och har djuren i sin besittning i högst 30 dygn innan djuren övergår i följande aktörsbesittning. Också sådana verksamhetsidkare som köper djur utan andra mellanhänder och låter slakta de köpta djuren för sin egen räkning för att vidareförädla slaktkropparna till produkter är *djurförmedlare*.

I 4 punkten avses med *aktör inom livsmedelsbranschen* huvudsakligen aktörer inom slakteribranschen och aktörer som bedriver rensning av fisk.

I 5 punkten definieras *djurhållare* som aktörer som är ansvariga för djur men inte avses i 3 och 4 punkten, t.ex. jordbruksföretag som föder upp köttnöt eller bedriver mjölkproduktion eller enskilda som håller ett enda får som keldjur.

I 6 punkten definieras *bearbetningsanläggning för kategori 1-material* i enlighet med biproduktsförordningen som en anläggning där kategori 1-material bearbetas innan det slutligt bortskaffas.

I 7 punkten föreslås definitionen av begreppet *transportör* vara densamma som i rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97 (*djurtransportförordningen*).

I 8 punkten hänvisas det likaså i definitionen av begreppet *djurtransportmedel* till transportmedel som definieras i *djurtransportförordningen*.

I 9 punkten definieras begreppet *djurhållningsplats* som en geografisk plats där djur hålls, föds upp eller sköts varaktigt eller tillfälligt. Djurhållningsplatsen är därmed ett mark- eller vattenområde till vilket det också kan hänföra sig anläggningar, byggnader eller andra konstruktioner. Djurhållningsplatser är utöver sedvanliga mark- och vattenområden som är avsedda för djurhållning också sådana uppsamlings- och mellanlagringsutrymmen för djur som djurförmedlare använder i förmedlingsverksamheten samt ladugårdar som finns i samband med slakterier.

I 10 punkten avses med begreppet *aktör som är ansvarig för en djurhållningsplats* en aktör som är ansvarig för djur och äger eller innehar en djurhållningsplats eller någon annan fysisk eller juridisk person som äger eller innehar en djurhållningsplats. Så är t.ex. den som äger eller innehar ett stall där hästar är inhyrda ansvarig för stallet, inte en enskild djurhållare som har hyrt plats för sin häst i stallet.

I 11 punkten definieras begreppet *plats för utfodring med kadaver* med hänvisning till biproduktförordningen. I Finlands miljöskyddslagstiftning ingår krav på var sådana platser ska placeras.

I 12 punkten avses med begreppet *aktör som är ansvarig för en plats för utfodring med kadaver* en fysisk eller juridisk person som använder biprodukter för utfodring av vilda djur på en plats för utfodring med kadaver.

2 kap.

Register i systemet för identifiering av djur

6 §. Registeransvarig

Enligt den föreslagna paragrafen ska Livsmedelssäkerhetsverket vara registeransvarig i enlighet med 5 § i informationssystemlagen. Med registeransvarighet avses det övergripande ansvaret för att registeruppgifter uppdateras, används och lämnas ut samt är riktiga och för att registren upprätthålls och utvecklas.

Också jord- och skogsbruksministeriet, arbets- och näringscentralerna, kommunernas landsbygdsnärings- och livsmedelstillsynsmyndigheter, länsveterinärerna och kommunalveterinärerna samt Landsbygdsverket och jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral kan använda och uppdatera uppgifterna i registren i den utsträckning som deras åligganden förutsätter. Med uppdatering avses att uppgifter tilläggs och, under vissa förutsättningar, avförs. Med rätten att använda uppgifter avses rätten att utnyttja uppgifter i den egna verksamheten för ändamål som fastställs i lagar och med stöd av dem. Med användning avses inte rätten att lämna ut registeruppgifter till utomstående. I informationssystemlagen finns uttömmande bestämmelser om vilka myndigheter som för sitt eget ansvarsområdes vidkommande kan besluta om utlämnande av uppgifter till utomstående.

I det nuvarande systemet anses det vara naturligt att *djurhållare* som håller sådana djur som ingår i livsmedelskedjan anmäler sig till kommunens landsbygdsnäringsmyndighet, som för in uppgifterna i djurhållarregistret. Det beror på att denna grupp av *aktörer som är ansvariga för djur* till största delen redan är kund hos myndigheten i fråga genom gårdsbruksenheten och förfarandet för ansökan om stöd för verksamheten på den. På samma grund kan man anse att det är naturligt att djurhållningsplatserna anmäls till samma myndighet. För *djurförmedlarnas* del är landsbygdsnäringsmyndigheten emellertid inte den mest naturliga myndigheten att lämna in anmälan till. Djurförmedlarna är till stor del också transportörer som uträttar ärenden hos länsstyrelsen, och därför anses det vara naturligt att de som har för avsikt att anmäla sig som djurförmedlare hänvisas till länsstyrelsens verksamhetsställen. Länsstyrelserna för i sin tur in uppgifter om djurförmedlarna i djurförmedlarregistret. För den föreslagna lagens vidkommande fortgår nuvarande praxis. Det kan däremot inte anses att landsbygdsnäringsmyndigheten eller länsstyrelsen är en ändamålsenlig mottagare av registeranmälningar i fråga om uppgifter som ska anmälas till *djuretregistret*. Det är meningen att den registeransvarige i praktiken ska kunna definiera särskilt för respektive djurart

vilken myndighet eller biträdande instans som ska ta emot och uppdatera uppgifterna.

7 §. *Delegering av biträdande uppgift till andra än myndigheter*

Det är meningen att Livsmedelssäkerhetsverket ska kunna anlita också privaträttsliga instanser vid vissa kontrolluppdrag där det gäller att bistå myndigheten och vid mottagning och behandling av registeranmälningar som är avsedda för djurregistret. Detta kan vara ändamålsenligt, om myndigheten inte har resurser att sköta alla uppgifter i fråga. Dessutom kan kostnaderna på detta sätt bli förmånligare och förfarandet smidigare och effektivare på grund av yrkesrelaterade särdrag. För tillfället är det så att de aktörer som är ansvariga för djur lämnar in registeranmälningar för nötkreatur, får och getter till Lantbrukets Datacentral Ab, som fungerar som teknisk assistent som tar emot anmälningar och uppdaterar databasen. Teknisk assistent för svinregistrets del är tills vidare jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral (Tike), som tar emot registeranmälningar. Andra uppgifter där den registeransvarige assisteras kan vara t.ex. kontroller som ansluter sig till identifiering av vissa djur och upprättandet av handlingar över kontrollerna.

De privata instanserna kan vara t.ex. sådana organisationer på djurskötsel- eller jordbruksområdet som har tillräcklig sakkunskap och resurser att sköta uppdraget. Livsmedelssäkerhetsverket kommer emellertid att ansvara för informationssystemet och för att den databehandling som andra instanser utför organiseras.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros enskilda endast genom lag. De biträdande instanserna förpliktas av samma bestämmelser om datasekretess som den registeransvarige och i sin egen verksamhet får de inte använda information som de fått tillgång till. När privata instanser utför uppdraget ska de i tillämpliga delar iaktta förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003), offentlighetslagen och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). Med stöd av 40 kap. (604/2002) i strafflagen

handlar de som utför sådana uppgifter som nämns i bestämmelsen under straffrättsligt tjänsteansvar.

8 §. *Uppgifter i djurhållar- och djurförmedlarregistret*

Paragrafen motsvarar de nuvarande bestämmelserna på förordningsnivå om registrering som djurhållare. Med avseende på skyddet för personuppgifter gäller det dock att föreskriva i lag om uppgifter som ska föras in i register. I paragrafen uppräknas de uppgifter om aktörer som är ansvariga för djur och om deras verksamhet som ska föras in i registret. Registreringen gäller djurhållare och djurförmedlare, och för djurförmedlars del gäller den dessutom uppgifter om verksamheten som transportör eller som aktör inom livsmedelsbranschen. Det föreslås att informationssystemlagen ska tillämpas på förvaltningen av uppgifter. Lagen i fråga är förenlig med de bestämmelser i personuppgiftslagen och offentlighetslagen som handlar om uppgifters och handlingars offentlighet samt utlämnande av uppgifter och handlingar.

Enligt EG—lagstiftningen ska alla medlemsstaters behöriga myndigheter i fråga om vissa djurarter såsom nötkreatur, svin, får, getter och vattenbruksdjur samt värphöns ha ett register över djurhållare som bedriver verksamhet på medlemsstatens territorium. I Finland har djurhållarregistret genomförts som ett led i den helhet informationssystemet bildar. Syftet med detta är att förbättra kompatibiliteten mellan registerdata inom jordbruket och livsmedelsekonomin och att minska den administrativa börda som anmälningsskyldigheterna medför för aktörerna.

9 §. *Anmälningar till djurhållar- och djurförmedlarregistret*

De berörda aktörerna ska enligt förslaget självmant lämna in grund- och ändringsanmälningar till den i 6 § fastställda myndighet som från aktörens synpunkt är en naturlig mottagare av anmälningar i respektive fall och uppdaterar uppgifterna. Myndigheten i fråga för in uppgifterna i registret. Anmälningarna lämnas in skriftligen eller i elektro-

nisk form innan den tilltänkta verksamheten påbörjas. Ändringar i de anmälda uppgifterna ska göras inom de tidsfrister som fastställs i paragrafen. Också foderföretagare kan i enlighet med 18 § i foderlagen (86/2008) göra anmälan om verksamheten i samband med anmälningen till djurhållarregistret.

För tydlighetens skull föreskrivs det i lagförslaget att den anmälningskyldighet som avses i paragrafen inte ersätter ett godkännande eller tillstånd som krävs av aktören enligt någon annan lag.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet är det möjligt att utfärda närmare bestämmelser om anmälningsförfarandet i fråga om djurtransportmedel som är avsedda att tas i eller ur bruk. Avsikten är inte att genom bestämmelsen ändra kraven i lagstiftningen om djurtransportmedel eller ersätta sådana förfaranden för anmälan eller godkännande som ingår där. Identifieringsuppgifter för alla transportmedel som godkänts i Finland står till förfogande i informationssystemet. Identifieringsuppgifter om transportmedel som har godkänts i något annat av EU:s medlemsländer och används i Finland för djurtransporter inom djurförmedlingsverksamhet ska däremot föras in separat i informationssystemet innan djurtransporterna påbörjas. Uppgiften om djurtransportmedlet är en obligatorisk uppgift i djurförmedlars anmälan till djurregistret, och därför underkänns en djurförmedlars anmälan till djurregistret vid en automatisk logikkontroll om identifieringsuppgiften inte är tillgänglig.

10 §. Uppgifter i registret över djurhållningsplatser och platser för utfodring med kadaver

Paragrafen motsvarar de nuvarande bestämmelserna på förordningsnivå, där det förutsätts att djurhållningsplatserna anmäls djurartsspecifikt till registret. Djurhållningsplatserna registreras för att djuren ska kunna spåras snabbt och noggrant. Enligt EG—lagstiftningen ska alla medlemsstaters behöriga myndigheter i fråga om vissa djurarter ha ett register över platser som tillhör aktörer som är ansvariga för djur och bedriver sin

verksamhet på medlemsstatens territorium. Därför grundar sig de minimiuppgifter som krävs för registret över djurhållningsplatser främst på EG:s krav. En djurhållare kan också ha flera djurhållningsplatser och djur förflyttas eventuellt mellan de olika djurhållningsplatserna, t.ex. för att beta utomhus sommartid. I EG-bestämmelserna krävs det att också dessa förflyttningar anmäls till registret. Registret över djurhållningsplatser har i praktiken realiserats som en del av djurhållartillämpningen.

För tydlighetens skull föreslås det bli föreskrivet att iakttagande av registreringskyldigheten inte ersätter andra godkännanden eller tillstånd som krävs av aktören enligt någon annan lag. Så är t.ex. den som har för avsikt att börja bedriva sådan utfodring av vilda djur med kadaver som avses i biproduktsförordningen skyldig att anmäla till kommunalveterinären att verksamheten påbörjas. Om denna skyldighet föreskrivs i jord- och skogsbruksministeriets förordning om tillsyn över anläggningar för bearbetning av vissa animaliska biprodukter och om användning av vissa biprodukter (850/2005). I anmälan till kommunalveterinären ska anmälan bl.a. noggrant specificera den plats där det animaliska avfallet används, så att myndigheten vid behov kan besöka platsen för att bedöma om den lämpar sig för det tilltänkta ändamålet. Det är ändamålsenligt att uppgifter om platser för utfodring med kadaver förs in i det gemensamma systemet för identifiering av djur för att det krav på spårbarhet för animaliskt avfall som ingår i biproduktsförordningen ska kunna uppfyllas. Tidigare har det inte funnits något centraliserat register över platser för utfodring med kadaver.

11 §. Anmälningar till registret över djurhållningsplatser och platser för utfodring med kadaver

För varje djurhållningsplats ska den aktör som är ansvarig för den anmäla de uppgifter som krävs och som är avsedda att föras in i registret. Anmälan ska göras inom de fastställda tidsfristerna. På motsvarande sätt ska aktörer som är ansvariga för platser för utfodring med kadaver anmäla uppgifter om

dessa. Tidsfristerna föreskrivs i EG:s djurartsspecifika registreringskrav som motsvarar den föreslagna lagen. Tidsfristen för anmälan om utfodring med kadaver motsvarar de nationella bestämmelserna. Också foderföretagare kan i enlighet med 18 § i foderlagen göra anmälan om verksamheten i samband med anmälningen till registret för djurhållningsplatser.

I 3 mom. förtydligas dessutom att det för utrymmen och platser som är avsedda för djurhållning eller utfodring med kadaver kan krävas godkännande eller tillstånd enligt någon annan lag, t.ex. djurskyddslagen eller miljöskyddslagen (86/2000).

Närmare bestämmelser om anmälan av djurantalet på djurhållningsplatsen och djurhållningsplatsens kapacitet kan enligt förslaget utfärdas för olika djurarters del genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

12 §. Uppgifter i djurregistret

I paragrafen uppräknas de uppgifter som kan föras in i djurregistret. För tillfället definieras det i EG-förordningar noggrant vilka uppgifter som ska föras in i registren över nötkreatur, hästdjur, får och getter. Lagförslaget möjliggör dessutom vid behov att identifieringsskyldighet åläggs i enlighet med EG-rättsakter som kräver nationell lagstiftning eller utgående från alltigenom nationella behov. Exempelvis definieras det i en EG-rättsakt som kräver nationellt genomförande vilka uppgifter om svin som ska föras in i djurregistret. För hästdjur fastställs motsvarande uppgifter i en EG-förordning som gäller identifiering av hästdjur. Enligt den ska dock förflyttningar av hästdjur mellan djurhållningsplatser inte anmälas till registret. När det gäller handlingar som ansluter sig till identifieringen såsom nötkreaturspass, hästdjurspass eller motsvarande identifikationsdokument ska åtminstone handlingens innehåll och tiden för utfärdandet föras in i registret. Uppgifterna avses bli införda i djurregistret särskilt för respektive djurindivid eller djurgrupp, beroende på vad EG-lagstiftningen eller det nationella behovet föresätter angående identifieringen.

13 §. Anmälningar till djurregistret

Aktörer som är ansvariga för djur ska till den del som gäller deras egen verksamhet anmäla sådana händelser och aktuella uppgifter som hänför sig till djuren. Dessutom ska bearbetningsanläggningar för kategori 1-material anmäla mottagandet av hela kroppar från döda djur innehållande riskmaterial som avses i biproduktförordningen.

Närmare bestämmelser om de djurarter för vilkas del anmälan ska göras till djurregistret och om fristen för anmälan av uppgifter föreslås bli utfärdade genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. I fråga om de djurarter som definieras i EG-rättsakter baserar sig innehållet i anmälan och tidsfristerna på EG-kraven i fråga.

14 §. Aktsamhets- och utredningsplikt

Djurregistret ska innehålla aktuella och korrekta uppgifter om djuren för att spårbarheten ska kunna säkerställas och djurs och människors hälsa ska kunna skyddas. När djur överläts, förflyttas och tas emot ska aktören se till och förvissa sig om att anmälningarna beträffande djuren har gjorts till djurregistret som sig bör. Detta är något som ingår i aktörens yrkesskicklighet. Om det visar sig att ett djur som registreringskyldigheten omfattar inte har registrerats alls eller har registrerats bristfälligt, blir följden att djuret inte får förflyttas från eller tas emot till en djurhållningsplats. Inte heller får det tas emot för slakt eller rensning eller tas för transport.

15 §. Registerförfrågan

I den föreslagna lagen föreskrivs det att vissa parter har rätt eller skyldighet att få uppgifter om djur ur registret. Genom registerförfrågan är det möjligt att utreda uppgifter om djurets i denna lag avsedda omsättnings- eller livsmedelsduglighet, t.ex. uppgifter om djurets ursprung och adekvata registrering samt om begränsningar eller förbud som riktar sig mot djuret. Med begränsningar och förbud som riktar sig mot djuret avses

sådana förelägganden och förbud som ska antecknas i informationssystemet enligt lagförslaget 31 och 32 §. Rätten att använda uppgifter knyts till kravet beträffande användningsändamål. I dessa fall är uppgifterna avgiftsfria.

Djurförmedlare, transportörer och aktörer inom livsmedelsbranschen är enligt förslaget skyldiga att göra en registerförfrågan innan djur överläts från djurhållningsplatsen, tas emot för djurförmedling eller tas för transport. Om ett djur förs t.ex. till slakt räcker det att en i kedjan från djurhållningsplats till slakteri gör förfrågan, förutsatt dock att de erhållna uppgifterna står till förfogande för alla i kedjan och är till handa innan respektive aktör i kedjan tar emot djuret för sin del. När djur omsätts har djurhållarna rätt att få motsvarande uppgifter ur informationssystemet.

Bestämmelser om vilka djurarter rätten eller skyldigheten att göra registerförfrågan omfattar utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Ministeriets regleringsmakt är begränsad, eftersom skyldigheten att göra en registerförfrågan i regel grundar sig på kraven i EG-rättsakter eller på kravet på spårbarhet på grund av sjukdomsläget. Genom förordning kan likaså innehållet i och förfarandet vid registerförfrågan preciseras.

16 §. Rätt att få uppgifter från myndigheter

Enligt paragrafen får den registeransvarige utan hinder av vad som föreskrivs om hemlighållande av information specificerade uppgifter ur åkerskiftesregistret, fastighetsdatasystemet, miljöförvaltningens datasystem och justitieförvaltningens datasystem för de ändamål som nämns i paragrafen. Rätten att få uppgifter föreslås gälla uppgifter som behövs för att fullgöra och övervaka registreringsskyldigheten, konstatera förbud och begränsningar som ålagts aktören och sköta uppgifter som enligt denna lag hör till den registeransvarige. Uppgifterna kan lämnas in till den registeransvarige via teknisk anslutning eller på annat sätt i elektronisk form.

17 §. Rätt att få uppgifter från andra än myndigheter

Enligt förslaget har den registeransvarige under vissa förutsättningar rätt att få uppgifter också från andra än myndigheter. Skyldigheten att lämna uppgifter begränsas till aktörer inom jordbruks- och livsmedelsbranschen som säljer, marknadsför eller hanterar animaliska produkter. Den registeransvariges rätt att få uppgifter gäller uppgifter som är nödvändiga för att registreringsskyldigheten enligt 2 kap. ska fullgöras och övervakas.

Förslaget gäller i första hand andra uppgifter än sådana som är betydelsefulla med avseende på skyddet för personuppgifter, vilket tryggas i 10 § 1 mom. i grundlagen. Grundlagsutskottet har i samband med reglering av detta slag ansett det vara tillbörligt att myndigheternas rätt att få uppgifter bara ska gälla uppgifter som är nödvändiga för tjänsteutövningen (GrUU 45/2004 rd s. 4/II, GrUU 4/2005 rd s. 4/I-II, GrUU 37/2005 rd s. 6/II, GrUU 42/2005 rd s. 3/II).

3 kap.

Märkning av djur och förteckningar över djur

Bestämmelser som motsvarar det föreslagna kapitlet i sak finns i 12 b § i lagen om djursjukdomar, enligt paragrafens gällande lydelse, och förordningar av jord- och skogsbruksministeriet.

18 §. Identifieringsmärken

Det föreslås att paragrafen ska innehålla samlade bestämmelser om de allmänna kraven i fråga om identifieringsmärken. Tillverkaren av eller marknadsföraren för identifieringsmärken kan ansöka hos Livsmedelssäkerhetsverket om godkännande av identifieringsmärkena. Tatueringar är däremot inte identifieringsmärken som utgör något materiellt föremål som förutsätter godkännande, även om Livsmedelssäkerhetsverket också för deras del anvisar den identitetskod som ska användas. Livsmedelssäkerhetsverket ska föra förteckning över godkända identifie-

ringsmärken för respektive djurart i en sådan form att djurhållarna behändigt kan få information om vilka identifieringsmärken som får användas. Livsmedelssäkerhetsverket ska emellertid vid behov kunna ge anmärkning eller återkalla godkännandet av identifieringsmärken, om brister observeras.

Avsikten är att förfarandet för godkännande av identifieringsmärken ska möjliggöra tillträdet till marknaden i Finland för leverantörer och att priserna på identifieringsmärken ska bli föremål för fri konkurrens. Likaså är det meningen att djurhållarna ska få möjlighet att bland de godkända identifieringsmärkena välja dem som de anser vara lämpligast för var och en av de djurarter som de håller, något som redan nu är praxis beträffande identifieringsmärkena för får och getter.

I identifieringsmärkena ingår en identitetskod som Livsmedelssäkerhetsverket har anvisat för identifiering av djurarten i fråga. Identitetskoden kan vara individuell eller gruppsspecifik beroende på hur de djurartsspecifika EG-rättsakterna definierar identitetskodens innehåll. För tillfället består identitetskoden för djurindivider i fråga om nötkreatur, får och getter enligt EG-bestämmelserna av en landskod som uttrycks med bokstäver eller siffror och av en individuell djurkod som består av högst tolv siffror.

Som identifieringsmärke kan man använda bl.a. ett märke som fästs på djuret utvändigt, t.ex. ett öronmärke eller en permanent tatuering, eller ett elektronisk identifieringsmärke (mikrochip) som kan finnas i ett öronmärke, i en keramisk kapsel (bolus) som placeras i idisslars nätmage eller i en glasampull som injiceras under djurets hud eller i bukhålan. EG:s djurartsspecifika bestämmelser definierar i detalj de alternativ som är tillgängliga för märkning av respektive djurart. I EG-lagstiftningen finns det särskilda mera ingående bestämmelser om identifieringsmärkenas tekniska egenskaper och om de testningar som krävs av tillverkaren för att identifieringsmärken ska godkännas.

Enligt förslaget ska det i 4 mom. föreskrivas om innehållet i den för djuret unika identitetskod som ingår i mikrochip. När användningen av mikrochip ökar särskilt vid märk-

ning av sällskapsdjur och när de djurartsspecifika avels- och hobbyföreningarna tar allt större ansvar för att de djur som omfattas av deras verksamhet märks och registreras, uppstår behov av att klargöra de olika aktörernas ansvar för att identitetskoderna för djur är entydiga. Identitetskodens innehåll beskrivs i standarderna ISO 11784 och ISO 11785. Standarderna tillåter användning av en landskod i identitetskoden bara i det fall att myndigheten säkrar att identitetskoderna är entydiga, så som nu sker i fråga om nötkreatur, får och getter. Om myndigheten inte säkrar detta beträffande identitetskoderna för alla djurarter får enbart tillverkarkoden användas i sådana identitetskoder som inte omfattas av säkringen, enligt de nämnda standarderna. Då ansvarar de som tillverkar mikrochipen för att identitetskodernas entydighet säkras.

19 §. Märkning av djur

Paragrafen föreslås innehålla en grundläggande bestämmelse om djurhållares och djurförmedlars skyldighet att märka djur som vid födelsen är i deras ägo eller innehav för att djuren ska kunna identifieras och för att deras ursprung och förflyttningar av dem ska kunna spåras. Det innebär att den som är ansvarig, antingen tillfälligt eller mera varaktigt, för ett djur när det föds ska märka det. I regel åligger denna märkningsskyldighet djurhållaren. Situationer där djur vid födelsen innehas av djurförmedlare inträffar ytterst sällan. Djuren ska enligt förslaget märkas med ett identifieringsmärke där det ingår en identitetskod som Livsmedelssäkerhetsverket har anvisat. Djurhållare och djurförmedlare ska också se till att djur som de äger eller innehar förblir märkta på tillbörligt sätt och att identifieringsmärkena hela tiden är oskadade och läsbara.

Detaljerade bestämmelser om identifiering och märkning av nötkreatur, svin, får, getter och hästdjur finns i EG-lagstiftningen. Där regleras bl.a. märkningstidpunkten och fastställs att djur som förs in från en annan medlemsstat ska bibehålla sina ursprungliga identifieringsmärken.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan det föreskrivas vilka

djurarter som omfattas av märkningsskyldigheten. EG-kraven avgör i regel vilka djur som ska märkas. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet avses det bli föreskrivet närmare djurart för djurart om märkning av djur, märkningstidpunkt och lagring av identifieringsmärken. Den mängd av identifieringsmärken som kan beställas för att has i lager begränsas av antalet djur som föds under ett år. Detta antal kan uppskattas utifrån uppgifterna i djurregistret.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet är det dessutom enligt förslaget möjligt att utfärda bestämmelser om ersättande av identifieringsmärken som förkommit, skadats eller blivit oläsliga. På samma sätt föreslås det vara möjligt att utfärda bestämmelser om slutlig förstöring av identifieringsmärken.

20 §. Bristfälligt märkta djur

Enligt paragrafen får djur som inte märkts på behörigt sätt inte överlätas eller flyttas, tas emot till djurhållningsplatser eller tas för transport, slakt eller rensning. Bestämmelsen behövs för att ge märkningsskyldigheten större tyngd, trygga att omsättningen av djur är säker och hindra att djurs och människors hälsa samt livsmedelssäkerheten äventyras.

21 §. Förande av förteckning

Paragrafen föreslås uppta grundläggande bestämmelser om skyldigheten för aktörer som är ansvariga för djur och för bearbetningsanläggningar för kategori 1-material att föra förteckning som följer en godkänd mall och upptar de djur som de äger, innehar, köpt och överlätit. Uppgifterna i förteckningen ska hållas à jour. Aktören kan föra förteckningen antingen i pappersform eller i elektronisk form så att den vid behov kan visas för tillsynsmyndigheten. I paragrafen föreskrivs också om tiden för bevarande av förteckningarna.

Bestämmelser om för vilka djurarters del förteckning ska föras får enligt förslaget utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

22 §. Mall för förteckning över djur

Kravet på att djurförteckningar ska godkännas och djurförteckning ska föras bygger på EG—lagstiftningen. Alla aktörer som är ansvariga för djur ska föra förteckning. Innehållet i förteckningen kan variera för olika aktörers del och därför finns det behov av att föreskriva att Livsmedelssäkerhetsverket fastställer för djurarterna specifika mallar för djurförteckningarna beträffande djurhållare, djurförmedlare, aktörer inom livsmedelsbranschen och bearbetningsanläggningar för kategori 1-material. Enligt förslaget kan Livsmedelssäkerhetsverket också av särskilda skäl som anges i ansökan godkänna en annan slags förteckningsmall.

4 kap.

Myndigheter och tillsyn

23 §. Allmän styrning och tillsyn

Den allmänna styrningen av och tillsynen över verkställigheten av den föreslagna lagen och EG—lagstiftningen om identifiering av djur hör enligt paragrafen till jord- och skogsbruksministeriets uppgifter.

24 §. Tillsynsmyndigheter

Paragrafen innehåller bestämmelser om de egentliga tillsynsmyndigheterna. Tillsynsmyndigheterna är samma myndigheter om vilka det föreskrivs i de gällande fullmaktslagarna, t.ex. lagen om djursjukdomar. Tillsynsmyndigheten är Livsmedelssäkerhetsverket, som enligt förslaget är den centralförvaltningsmyndighet som styr och har tillsyn över verkställigheten och iakttagandet av bestämmelserna. Att Livsmedelssäkerhetsverket har huvudansvaret för tillsynsverksamheten betyder att länsstyrelserna, arbets- och näringscentralerna och kommunalveterinärerna utför sina tillsynsuppgifter under Livsmedelssäkerhetsverkets styrning. Livsmedelssäkerhetsverket föreslås också övervaka sådana slakterier som avses i livsmedelslagen vad iakttagandet av systemet för identifiering av djur beträffar. Arbets- och

näringscentralerna utför de inspektioner på djurhållningsplatserna som iakttagandet av lagen förutsätter. De sköter sina uppgifter i enlighet med avtal som ingås årligen med Livsmedelssäkerhetsverket. Avtalen i fråga ingår Livsmedelssäkerhetsverket med stöd av statsbudgeten och resultatmål som har överenskommit med jord- och skogsbruksministeriet. Jord- och skogsbruksministeriet styr och övervakar centralens verksamhet inom sitt eget ansvarsområde med stöd av 3 § i lagen om arbets- och näringscentraler samt arbets- och näringsbyråer (796/2008).

25 §. Auktoriserade inspektörer

Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen kan Livsmedelssäkerhetsverket vid behov för tillsynen på djurhållningsplatser anlita förutom arbets- och näringscentralerna sådana inspektörer som Livsmedelssäkerhetsverket skriftligen har bemyndigat för tillsynsuppdraget. De auktoriserade inspektörerna står utanför den egentliga myndighetsorganisationen. Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Det kan vara ändamålsenligt att den verksamhet som föreslås i paragrafen delegeras utanför myndighetsorganisationen till vissa delar för att tillsynsverksamheten ska vara smidig och effektiv; detta minskar också behovet av att öka myndighetsresurserna. I vissa fall kan det på grund av yrkesrelaterade eller tekniska särdrag som är förknippade med de omständigheter som är föremål för tillsynen vara ändamålsenligt att anlita en auktoriserad inspektör för tillsynsuppdrag. En sådan inspektör kan behövas exempelvis för att reda ut en särskild omständighet som hänförs till ett djur, t.ex. för att klarlägga koderna i identifieringsmärken som appliceras i form av mikrochips eller kapslar.

Livsmedelssäkerhetsverket ansvarar för att de auktoriserade inspektörerna är kompetenta att utföra sina uppgifter. I praktiken kan auktoriseringens innehåll och kraven på inspektörernas kompetens samt andra villkor varier-

ra beroende på t.ex. den djurart som är föremål för tillsynen. Auktoriserade inspektörer ska ändå alltid ha tillräcklig yrkesskicklighet och förtrogenhet med den djurart som uppdraget gäller och med de krav som ställs på hållningen av den. Auktoriserade inspektörer handlar under tjänsteansvar och i enlighet med kraven på god förvaltning.

26 §. Ordnande av tillsynen

I paragrafen föreslås det bli föreskrivet om de centrala tillsynsprinciperna, t.ex. regelbundenhet och ändamålsenlighet. Syftet med bestämmelsen är att stödja en adekvat organisering av tillsynen i överensstämmelse med EG—lagstiftningen om identifiering av djur och den föreslagna lagen och att säkerställa att tillsynen riktas proportionellt och utgående från riskbedömning. Tillsynen bör täcka djur, aktörer, platser och registrets funktionsduglighet. EG—lagstiftningen inbegriper för vissa djurarters del detaljerade bestämmelser om skyldigheter för medlemsstaternas myndigheter att genomföra tillsynen och om tillsynens innehåll.

Enligt den föreslagna paragrafen ska tillsynsmyndigheten vid behov ge aktörerna behövliga råd som gäller iakttagandet av bestämmelserna om identifiering och spårning av djur. Enligt 8 § i förvaltningslagen ska myndigheterna inom ramen för sin behörighet och enligt behov ge sina kunder råd i anslutning till skötseln av ett förvaltningsärende samt svara på frågor och förfrågningar som gäller utträttandet av ärenden. Tillsynsmyndighetens instruktionsskyldighet avses dock gälla bara rådgivning på ett allmänt plan som gäller tillämpning av lagstiftningen, så myndigheten är inte skyldig att i de enskilda fallen börja ge detaljerade råd till aktören på ett sätt som skulle kunna tolkas som att myndigheten börjar bistå aktören. När handledningens omfattning bedöms bör hänsyn också tas till att förtroendet för tjänstemännens opartiskhet inte får äventyras med anledning av handledningen.

27 §. Tillsynsplan

I 1 mom. finns bestämmelser om en tillsynsplan som ska utarbetas årligen. Med

hjälp av tillsynsplanen ska Livsmedelssäkerhetsverket kunna styra de andra tillsynsmyndigheterna så att de handlar i överensstämmelse med dels principerna och målen för tillsynsverksamheten, dels insatsområden som fastställs årligen. I tillsynsplanen fastställs mera detaljerat vilka kontroller som ska utföras, vilka tillsynsobjekten är och vilken kontrollfrekvensen för dem är. Tillsynsplanen kan efter behov innehålla också andra delområden som är av vikt för tillsynen, t.ex. kommunikation och information. Tillsynsplanens primära mål är att styra tillsynen över systemet för identifiering av djur och att främja långsiktighet och ett systematiskt grepp vid tillsynen.

28 §. Rätt att utföra inspektioner och få upplysningar

I paragrafen föreslås det bli föreskrivet om tillsynsmyndigheternas befogenheter vid inspektioner som är förenliga med den föreslagna lagen och EG—lagstiftningen om identifiering av djur. Tillsynsmyndigheten ska enligt förslaget ha rätt att få tillträde till utrymmen där djur som tillsynen omfattar hålls och handlingar som gäller dem bevaras. Vidare föreslås tillsynsmyndigheten ha rätt att på djurhållningsplatsen kontrollera djurförteckningar, andra handlingar som registeranmälningarna grundar sig på, de djur som finns på djurhållningsplatsen och märkningen av dem samt de identifieringsmärken som eventuellt förvaras där.

Enligt 2 mom. får inspektioner utföras på områden som omfattas av hemfriden endast om det under de förutsättningar som nämns i paragrafen är nödvändigt för klarläggande av de omständigheter som är föremål för inspektionen. Hemfriden ska omfatta bostäder och andra lokaler som är avsedda som fast bostad. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis ansett att möjligheten att utföra inspektioner på områden som omfattas av hemfriden är en sådan rättighet som på ett betydande sätt ingriper i det skydd för hemfriden som genom 10 § i grundlagen har tryggats för var och en. På grund av tillsynens karaktär finns det i regel inte ens något behov av att få tillträde till bostäder, eftersom inspektionerna i allmänhet riktar sig mot djurstallar

och serviceutrymmen. Inspektioner som företas i bostäder kan göras för trygghet av de grundläggande rättigheterna när det med deras hjälp är möjligt att förebygga eller hindra att en allvarlig fara för hälsan uppstår eller sprider sig. Då kan det vara fråga om att handlingar som är nödvändiga för inspektionen finns på ett område som omfattas av hemfriden. Inspektioner i bostäder kan verkställas bara av myndigheter.

Paragrafens 3 och 4 mom. ska innehålla bestämmelser om den rätt att få information som krävs för inspektioner, kontroller och tillsyn enligt den föreslagna lagen. Tillsynsmyndigheterna föreslås ha rätt att av aktörer få de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen. I förslaget är det i första hand inte fråga om upplysningar som är viktiga med avseende på det i 10 § 1 mom. i grundlagen tryggade skyddet för personuppgifter. Grundlagsutskottet har i samband med reglering av detta slag ansett det vara tillbörligt att myndigheternas rätt att få uppgifter bara ska gälla uppgifter som är nödvändiga för tjänsteutövningen (GrUU 45/2004 rd s. 4/II, GrUU 4/2005 rd s. 4/I-II, GrUU 37/2005 rd s. 6/II, GrUU 42/2005 rd s. 3/II).

29 §. Närmare bestämmelser om tillsynen

Närmare bestämmelser om ordnande av tillsynen enligt den föreslagna lagen och om tillsynsplanen kan också i fortsättningen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Syftet med bestämmelserna är att stödja ett adekvat ordnande av tillsynen och utvärdering av tillsynsplanen.

30 §. Handräckning

I denna paragraf ska föreskrivas om handräckning vid tillsynsuppdrag genom en hänvisning till polislagen. Enligt 40 § i polislagen (493/1995) ska polisen på begäran lämna andra myndigheter handräckning för fullgörandet av en lagstadgad tillsynsskyldighet. I detta fall förutsätts det att den myndighet som begär handräckning hindras i sin tjänsteutövning. Polisens skyldighet att lämna handräckning grundar sig således direkt på polislagen.

5 kap.

Administrativa tvångsmedel och påföljder**31 §. Avhjälpande av missförhållande**

I paragrafen föreskrivs om det lindrigaste tvångsmedel som myndigheten förfogar över och som används när uppmaningar inte räcker till för att avlägsna något som strider mot bestämmelserna eller när det till följd av upprepad försummelse eller andra omständigheter inte kan anses tillräckligt att ge uppmaningar. Om en aktör inte iakttar EG—lagstiftningen om identifiering av djur, den föreslagna lagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den, kan tillsynsmyndigheten genom ett beslut förelägga aktören att uppfylla sin plikt omedelbart eller inom utsatt tid. Föreläggande ska utfärdas t.ex. i en situation där aktören försummar den föreskrivna anmälningskyldigheten, märkningen av djur eller förandet av förteckning eller hindrar tillsynen. Tidsfristens längd är beroende av bristens art och av hur snabbt bristen kan avhjälpas. En anteckning om föreläggandet ska göras i informationssystemet.

32 §. Förbud

I 1 mom. föreskrivs om förbud att överlåta och förflytta djur och om villkoren för meddelande av förbudet. Länsstyrelsen föreslås kunna besluta om förbud.

Enligt 2 mom. kan länsstyrelsen meddela förbud också att ta emot djur till en djurhållningsplats, om den överträdelse av lagbestämmelserna som skett på djurhållningsplatsen är omfattande, upprepad eller avsiktlig och kan orsaka fara för djurs och människors hälsa, miljöhälsan, djurens välbefinnande eller livsmedelssäkerheten.

I 3 mom. finns en bestämmelse om förbud att överlåta, förflytta eller ta emot nötkreatur. Bestämmelsen grundar sig på påföljdsförordningen (kommissionens förordning (EG) nr 494/98). Beslut om förbud fattas enligt förslaget av länsstyrelsen. Enligt kommissionens förordning ska sådana nötkreatur som inte uppfyller de föreskrivna identifierings- och registreringskraven till alla delar inte förflyttas från eller tas emot till djurhållnings-

platsen förrän kraven har uppfyllts. Om det på en viss djurhållningsplats finns mer än 20 procent sådana nötkreatur som inte uppfyller kraven i förordningen förutsätter kommissionens förordning att tillsynsmyndigheten meddelar förbud mot förflyttning av samtliga djur från djurhållningsplatsen. Om det finns sammanlagt högst tio nötkreatur på djurhållningsplatsen ska denna åtgärd emellertid tillämpas endast om fler än två djur inte fullständigt har identifierats. Tillsynsmyndigheten ska inskränka förflyttningar av nötkreatur till och från djurhållningsplatsen också i fråga om sådana aktörer som är ansvariga för djur och underlåter att rapportera uppgifter om förflyttningar samt djur som föds och dör för införande i djurregistret.

Enligt 4 mom. kan en tillsynsmyndighet som har utfört inspektion på en djurhållningsplats meddela ett temporärt förbud för den tid ett ärende utreds eller ett missförhållande avhjälpas. Detta gäller också inskränkningar som avses i påföljdsförordningen. I allmänhet verkställer arbets- och näringscentralen sådana inspektioner på djurhållningsplatser som avses i den föreslagna lagen. Syftet med det föreslagna förbudet är att aktören inte ska få bedriva den verksamhet som förbudet avser förrän ärendet utretts och missförhållandet avhjälpas. Ett temporärt förbud ska omedelbart föras till länsstyrelsen för avgörande.

Enligt 5 mom. ska en anteckning om förbudet göras i informationssystemet. Detta gäller också temporära förbud.

Genom 6 mom. möjliggörs det att förbud i exceptionella fall gälla också andra djur än nötkreatur på en djurhållningsplats när underlåtenheten eller försummelsen att iaktta bestämmelserna om identifiering och registrering av djur samt djurens spårbarhet är omfattande. I paragrafen föreslås att närmare bestämmelser om förutsättningarna för verkställighet av sådana förbud ska kunna utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

33 §. Återkallande av förbud

Enligt paragrafen ska förbud enligt 32 § återkallas omedelbart, om det missförhållande som legat till grund för förbudet har av-

hjälppts eller inte längre har någon betydelse för meddelande av förbudet och om överlåtelse eller förflyttning av djur från djurhållningsplatsen eller mottagande av dem till djurhållningsplatsen inte längre äventyrar djurs eller människors hälsa, miljöhälsan, djurens välbefinnande eller livsmedelssäkerheten. Detta gäller också temporära förbud. Länsstyrelsen ska göra en anteckning om återkallande av förbudet i informationssystemet.

34 §. Avlivning av oidentifierade nötkreatur

I paragrafen föreslås bli föreskrivet att länsstyrelsen är behörig att i enlighet med bestämmelserna i påföljdsförordningen besluta om avlivning av nötkreatur som inte uppfyller kraven i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1760/2000. Om det inte är möjligt att bevisa identifieringen av ett sådant djur inom två arbetsdagar, förutsätter förordningen att djuret omedelbart destrueras under veterinärmyndigheternas överinseende och utan ersättning från den behöriga myndigheten. Med destruktion avses i kommissionens förordning att djuret avlivas och sänds till en bearbetningsanläggning för kategori 1-material eller grävs ned på ett område som definieras särskilt i jord- och skogsbruksministeriets förordning om bortskaffande av animaliska biprodukter på avlägsna områden och bortskaffande av döda sällskapsdjur (1374/2004).

35 §. Vite och tvångsutförande

Enligt förslaget kan tillsynsmyndigheten förena ett föreläggande enligt 31 § och länsstyrelsen förena ett förbud enligt 32 § med vite eller med hot om att det som försummats vidtas på den försumliges bekostnad.

I det föreslagna 2 mom. är det fråga om rätten att inte kompromettera sig själv, dvs. en rättsprincip enligt vilken ingen är skyldig att medverka till att ta sitt straffrättsliga ansvar genom att t.ex. erkänna sig skyldig till en lagstridig handling. Vite förenat med den lagstadgade skyldigheten att lämna uppgifter skulle därmed inte få föreläggas en fysisk person när det finns anledning att misstänka personen för brott och uppgifterna hänför sig

till det ärende som är föremål för brottsmisstanke. Tillämpning av bestämmelsen förutsätter konkret misstanke om brott och bestämmelsen förhindrar inte användning av andra tvångsmedel. Rätten att inte kompromettera sig själv får inte kringgås genom att vite riktas mot t.ex. en sammanslutning i en situation där en person som är föremål för brottsmisstanke lämnar uppgifter på sammanslutningens vägnar.

För tydlighetens skull föreslås i 3 mom. dessutom en hänvisning till viteslagen (1113/1990), som innehåller allmänna bestämmelser om administrativt vite, tvångsutförande och hot om tvångsutförande. Enligt 10 § i viteslagen får vite dömas ut, om ett föreläggande eller ett förbud inte har iakttagits och om det inte finns någon giltig orsak till underlåtelser. Ett vite döms ut av den myndighet som förelagt det. Kostnaderna för tvångsutförande betalas av statens medel och indrivs hos den försumlige enligt vad som föreskrivs om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

36 §. Straffbestämmelse

I 1 mom. uppräknas handlingar som strider mot den föreslagna lagen och kan leda till straffrättsligt ansvar och för vilka det enligt den föreslagna lagen kan dömas till böter för förseelse mot lagen om ett system för identifiering av djur, om inte förseelsen ska bestraffas strängare med stöd av någon annan lagstiftning. Gärningsman vid en förseelse kan vara aktörer som definieras i lagen om ett system för identifiering av djur. En rekvisitenlig gärning kan begås antingen uppsåtligt eller av grov oaktsamhet.

En handling ska anses som uppsåtlig, om aktören har för avsikt att underlåta att iakttaga de lagstadgade skyldigheterna eller tillsynsmyndighetens förelägganden eller förbud. I detta fall har aktören uttryckligen strävat efter att lämna de djur som aktören ansvarar för utanför förfarandet för identifiering och registrering, varvid det till exempel vid hot om spridning av djursjukdomar finns risk för att sjukdomens spårbarhet betydligt försvåras, sjukdomsrisken sprids och livsmedelssäkerheten äventyras. En handling är oaktsam, om aktören bryter mot den aktsamhetsplikt som

omständigheterna förutsätter och som krävs av aktören trots att aktören skulle ha kunnat uppfylla den (oaktsamhet). Frågan om oaktsamheten ska anses vara grov (grov oaktsamhet), avgörs utifrån en helhetsbedömning. Vid bedömningen ska beaktas hur betydande den åsidosatta aktsamhetsplikten är, hur viktiga de intressen som äventyrats är och hur sannolik kränkningen är, hur medveten gärningsmannen är om att han eller hon tar en risk samt övriga omständigheter i samband med gärningen och gärningsmannen.

Med stöd av 6 kap. 12 § 4 punkten i strafflagen kan domstolen på grund av att påföljderna anhopas avstå från att döma ut ett straff eller i enlighet med 6 kap. 7 § 1 punkten i strafflagen som strafflindrande omständigheter beakta andra följder som brottet har lett till eller domen medför för gärningsmannen. Om det för samma försummelse döms ut både vite och straff leder det i många fall till en oskälig sanktionskumulation. Grundad anledning att avstå från att döma ut ett straff finns dock endast om vite verkligen har dömts ut.

37 §. *Polisanmälan*

Det föreslås i paragrafen att lagen ska innehålla en bestämmelse om begäran om undersökning när någon brutit mot lagstiftningen. Enligt förslaget är det länsstyrelsen som anmäler förseelser till åtalsprövning. Anmälan behöver dock inte göras, om förseelsen som helhet betraktad är uppenbart ringa. I dessa fall har en aktör som är ansvarig för djur i praktiken konstaterats skyldig till en överträdelse av lagen om ett system för identifiering av djur, men denna anmäls ändå inte till förundersökningsmyndigheterna eftersom den är så ringa. Tillsynsmyndigheten ska då emellertid vid behov vidta åtgärder enligt 31—32 §.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

38 §. *Ändringssökande*

Enligt 7 § i förvaltningsprocesslagen (586/1996) kan besvär över beslut av en myndighet som är underställd statsrådet anföras hos förvaltningsdomstolen. I 1 mom. föreslås bli bestämt att ändring i beslut som har meddelats med stöd av den föreslagna lagen får sökas på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Enligt 2 mom. är beslut som tillsynsmyndigheten meddelat i regel verkställbara, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat. Om det t.ex. är fråga om verksamhet som medför eller kan medföra fara för konsumenternas hälsa, kan verkställigheten av beslutet inte vänta tills beslutet vunnit laga kraft.

39 §. *Ikraftträdande*

Paragrafen innehåller en bestämmelse om lagens ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

På samma gång upphävs 26 a § i djurskyddslagen sådan den nämnda paragrafen lyder i lag 220/2003. Paragrafen handlar om hönsgårdsregistret. Den nya lagen om ett system för identifiering av djur ersätter bestämmelsen om hönsgårdsregistret.

Lagen föreslås innehålla en sedvanlig ikraftträdandebestämmelse. Enligt den får åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter vidtas innan lagen träder i kraft.

40 §. *Övergångsbestämmelser*

Aktörer som är ansvariga för djur behöver inte registrera sig på nytt om de har registrerat sig på behörigt sätt före den föreslagna lagens ikraftträdande, inte heller behöver djur och djurhållningsplatser som registrerats innan lagen trätt i kraft omregistreras. På ansökningar om utlämnande av uppgifter och godkännande av identifieringsmärken som har anhängiggjorts innan lagen har trätt i

kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

1.2 Lag om djursjukdomar

12 b §. I 12 b § i lagen om djursjukdomar föreskrivs det om skyldigheten att märka djur för att de ska kunna identifieras och för att deras ursprung och rörlighet ska kunna spåras. För att djur, djurhållningsplatser och aktörer som är ansvariga för djur ska kunna identifieras, registreras och spåras föreslås det att det stiftas en särskild lag som ersätter de bestämmelser i lagen om djursjukdomar som gäller märkning av djur och förande av förteckning över dem. Därför föreslås det att 12 b § i lagen om djursjukdomar upphävs. De förordningar som har utfärdats med stöd av nämnda 12 b § förblir dock i kraft.

21 §. I 21 § i lagen om djursjukdomar föreskrivs det om sökande av ersättningar enligt samma lag. I 2 mom. föreskrivs det bl.a. att rätten till ersättning går helt eller delvis förlorad, om den som annars är berättigad till ersättning inte har iakttagit lagen om djursjukdomar eller med stöd av den utfärdade bestämmelser eller föreskrifter. Eftersom en särskild lag som ska gälla identifiering och märkning av djur föreslås bli stiftad och motsvarande bestämmelse i lagen om djursjukdomar föreslås bli upphävd är det skäl att ändra 21 § 2 mom. i lagen om djursjukdomar på så sätt att den som annars är berättigad till ersättning kan gå miste om sin rätt till ersättningar också om han eller hon inte har iakttagit bestämmelserna i lagen om ett system för identifiering av djur.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Den föreslagna lagen om ett system för identifiering av djur innehåller bemyndiganden för jord- och skogsbruksministeriet att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av ministeriet som följer:

1) med stöd av 2 § 2 mom. om vilka djurarter som ska omfattas av tillämpningsområdet för lagen,

2) med stöd av 9 § 4 mom. om anmälningsförfarandet för djurtransportmedel som är av-

sedda att tas i eller ur bruk inom djurförmedlingsverksamhet,

3) med stöd av 11 § 3 mom. om anmälan av djurantalet på djurhållningsplatsen och djurhållningsplatsens kapacitet,

4) med stöd av 13 § 3 mom. om för vilka djurarters del uppgifter ska anmälas till registret och om fristerna för anmälan av uppgifter till djurregistret,

5) med stöd av 15 § 2 mom. om vilka djurarter skyldigheten att göra registerförfrågan omfattar och om innehållet i och förfarandet vid registerförfrågan,

6) med stöd av 19 § 2 mom. om vilka djurarter som omfattas av märkningsskyldigheten, om märkningssättet och märkningstidpunkten samt om lagring, användning, ersättande och förstöring av identifieringsmärken,

7) med stöd av 21 § 3 mom. om för vilka djurarters del förteckning ska föras,

8) med stöd av 29 § om ordnande av tillsynen och om tillsynsplanen och dess innehåll, samt

9) med stöd av 32 § 6 mom. om förutsättningarna för förbud som gäller alla djur av en och samma djurart på en djurhållningsplats.

3 Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Näringsfrihet och egendomsskydd

Bestämmelserna om anmälningskyldighet och registrering i anslutning till djur, djurhållningsplatser och aktörer som är ansvariga för djur har en särskild anknytning till de grundläggande rättigheterna för registreringsskyldighetens vidkommande, eftersom det har ansetts att registreringsskyldighet kan jämföras med reglering av tillståndsplikt (GrUU 24/2000 rd och 45/2001 rd). Till den del det finns behov av att föreskriva att registrering är en förutsättning för en viss verksamhet som ansluter sig till djur ska det tas hänsyn till näringsfriheten, som tryggas i grundlagen. Med stöd av 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag

rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt.

Den föreslagna lagen innehåller bestämmelser om registreringsskyldighet i fråga om djur, djurhållningsplatser och aktörer som är ansvariga för djur samt om aktörernas anmälningsskyldighet. För ordnandet av tillsynen är det nödvändigt att tillsynsmyndigheten får information om aktörernas (tillsynsobjektens) existens, geografiska placering och verksamhet. Bestämmelserna motsvarar i huvuddrag de gällande bestämmelserna på förordningsnivå med vissa preciseringar. Registreringsskyldigheten grundar sig för sin del på rättsakter som Europeiska gemenskapen har antagit och är bindande för Finland. Uppgifterna förs in i de register som ingår i informationssystemet. Eftersom det bakom skyldigheten att registrera djur finns en strävan att trygga djurs och människors hälsa, miljöhälsan, livsmedelssäkerheten och djurens välbefinnande samt att säkerställa att offentliga medel används korrekt när stöd beviljas, kan dessa orsaker anses vara viktiga samhällsintressen med vilka det kan motiveras att näringsfriheten inskränks. Denna inskränkning är också nödvändig för att de grundläggande rättigheter som avses i 22 § i grundlagen ska tryggas. Enligt 20 § i grundlagen ska det allmänna verka för att alla tillförsäkras en sund miljö.

Åtgärderna, föreläggandena och förbuden enligt den föreslagna lagens 31—32 § kan innebära också att det meddelas förbud att använda egendom, och avlivning av oidentifierade nötkreatur enligt 34 § innebär att egendom förstörs. Bestämmelserna är nödvändiga för att djurs och människors hälsa, miljöhälsan och livsmedelssäkerheten ska bevaras och för att djurens välbefinnande ska säkerställas. De kan anses uppfylla de krav på exakthet och noggrann avgränsning som ställs i samband med inskränkning av de grundläggande rättigheterna samt de krav som proportionalitetsprincipen ställer.

Personuppgifter

Lagförslaget innehåller bestämmelser om uppgifter som ska anmälas till den registeransvarige, rätten att få uppgifter från myndigheter, rätten att få uppgifter från andra än myndigheter och tillsynsmyndigheternas rätt att få uppgifter och handlingar av vissa personer och företag. En del av dessa uppgifter är personuppgifter. I 10 § 1 mom. i grundlagen föreskrivs det att vars och ens privatliv är tryggt och att närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Enligt regeringens proposition gällande reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 309/1993 rd, s. 57) hänvisar bestämmelsen till behovet att genom lagstiftning trygga individens rättsskydd och skydd för privatlivet i behandlingen, registreringen och användningen av personuppgifter. Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att det med tanke på skyddet för personuppgifter är viktigt att reglera åtminstone registrerings syfte, innehållet i de registrerade personuppgifterna, tillåtna användningsändamål, inbegräppet uppgifternas tillförlitlighet och tiden för bevarande av uppgifterna i personregistren samt den registrerades rättsskydd. Regleringen av dessa faktorer på lagnivå ska dessutom vara omfattande och detaljerad (GrUU 14/2002 rd s. 2; GrUU 27/2006 rd s. 2/1). Kravet på bestämmelser i lag gäller också sammanslagning av personregister och möjligheten att lämna ut personuppgifter via teknisk anslutning (GrUU 12/2002 rd s. 5). I den föreslagna lagen iakttas på det sätt som föreskrivs i informationssystemlagen personuppgiftslagen och offentlighetslagen i fråga om skyddet för personuppgifter och offentligheten för handlingar och upptagningar som myndigheterna förfogar över.

Hemfrid

Enligt 10 § i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Genom lag kan bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas. Den i grundlagen skyddade hemfriden täcker i princip alla lokaler som är avsedda

som fast bostad (GrUU 46/2001 rd). Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 69/2002 rd ansett det vara acceptabelt att utföra inspektioner också med anledning av misstankar om sådana straffbara förseelser som allra högst kan ge ett bötesstraff. Det handlade huvudsakligen om kontroll av hur stöd och bidrag som beviljats av offentliga medel används och verksamhet där en del av näringsidkarens lokaler vanligen befinner sig i dennes bostad.

Enligt den föreslagna lagens 28 § har tillsynsmyndigheten rätt att på djurhållningsplatsen få tillträde till alla utrymmen där djur finns och där uppgifter som är av betydelse för iakttagandet av denna lag bevaras. Dessutom har tillsynsmyndigheten rätt att företa inspektioner som tillsynen förutsätter. Tillsynsmyndigheten har också rätt att få tillträde till utrymmen där biprodukter som är avsedda för utfodring med kadaver och handlingar som gäller dem bevaras. Vidare har tillsynsmyndigheten rätt att kontrollera djur samt deras identitetskoder och identifieringsmärken. I regel behöver myndigheten inte under inspektionerna ha tillträde till bostadsutrymmen, eftersom inspektionerna riktar sig mot djurstallar och serviceutrymmen. För att den föreslagna lagens syften ska fyllas och för att inspektionsmålen ska uppnås kan det i vissa situationer vara nödvändigt att verifiera sådana förhållanden och omständigheter i hemfridskyddade utrymmen som man inte på annat sätt kan få klarhet i. Exempel på sådana är situationer där aktören trots uppmaningar inte uppvisar för tillsynsmyndighetens inspektion nödvändiga handlingar eller icke-fastsatta identifieringsmärken för att ärendet ska kunna utredas. För att de grundläggande fri- och rättigheterna ska tryggas föreslås inspektion kunna förrättas i utrymmen som omfattas av hemfriden, om det på så sätt är möjligt att förebygga eller förhindra att en allvarlig fara för hälsan uppkommer eller sprids. Om tillsynsmyndigheten i samband med tillsynen eller en inspektion konstaterar att fara för hälsan föreligger, ska myndigheten ha inspektionsrätt enligt denna lag i fråga om lokaler och bostäder som är avsedda som fast bostad. Endast myndigheter får förrätta inspektion i utrymmen som omfattas av hemfriden.

Delegering av offentliga förvaltningsuppgifter till andra än myndigheter

Enligt den föreslagna lagens 7 § kan den registeransvarige som hjälp anlita utomstående sakkunniga till vilka det är möjligt att delegera vissa uppgifter som ansluter sig till uppdatering av registret och kontrolluppgifter som har samband med identifiering av djur och verifiering av uppgifter som ska föras in i registret. Enligt den föreslagna lagens 25 § kan dessutom Livsmedelssäkerhetsverket anlita auktoriserade inspektörer för tillsynsuppdrag. Det kan vara ändamålsenligt att till vissa delar delegera de föreslagna uppgifterna till någon utomstående, om myndigheterna inte har resurser att sköta alla uppgifter själva. Också kostnaderna kan i så fall bli förmånligare, och på grund av de yrkesrelaterade särdragen kan förfarandet bli smidigare och effektivare. De bistående instanserna handlar under Livsmedelssäkerhetsverkets överinseende och omfattas av samma bestämmelser om straffrättsligt tjänsteansvar som tjänstemännen.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock anförtros endast myndigheter. Med offentlig förvaltningsuppgift avses bl.a. uppgifter i anslutning till fattande av beslut som gäller enskilda personers och sammanslutningars rättigheter, skyldigheter och intressen. När ändamålsenligheten prövas bör avseende fästas vid bl.a. effektiv förvaltning och andra förvaltningsinterna aspekter. Kraven i fråga om rättssäkerhet och god förvaltning gäller framför allt beslutsfattandet i anslutning till offentliga förvaltningsuppgifter. En förutsättning för den i 124 § i grundlagen avsedda överföringen av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter är att det i lag åtminstone i stora drag definieras vilken kompetens eller behörighet den som sköter uppgiften skall ha (bl.a. GrUU 28/2001 rd och 48/2001 rd).

Bemyndiganden att utfärda förordning

Enligt 80 § i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt frågor som i övrigt enligt grundlagen hör till området för lag utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet har av hävd (GrUU 56/2002 rd) krävt att bemyndiganden att utfärda förordning och delegera lagstiftningsbehörighet ska vara tillräckligt exakta och noggrant avgränsade. Av en lag ska klart framgå vad som ska regleras genom förordning.

I lagförslaget ingår bemyndiganden att genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärda närmare bestämmelser i vissa fall som fastställs i lagen. Förordningarna av jord- och skogsbruksministeriet avses gälla bl.a. vilka djurarter som ska omfattas av registreringskyldighet, registerföringen och den därmed sammanhörande anmälningskyldigheten för aktörer, märkningen av djur och ordnandet av tillsynen. Bestämmelserna motsvarar de nuvarande bemyndigandena i 12 b § 2 mom. i lagen om djursjukdomar, 14 § i den upphävda registerlagen, 11 § i lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik och 10 §

i lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik. Befogenheterna för den som utfärdar förordning begränsas förutom av bestämmelserna i lagförslaget av Europeiska gemenskapens tämligen detaljerade lagstiftning om identifiering och registrering av djur (jfr GrUU 25/2005 rd s. 4/II).

Eftersom det är fråga om noggrant avgränsade bestämmelser som gäller tillämpning av lagstiftningen kan det anses att bemyndigandet av jord- och skogsbruksministeriet att utfärda förordning uppfyller kraven i 80 § 2 mom. i grundlagen.

Som ovan framgått ingår det i regeringens proposition flera omständigheter som anknyter till de rättigheter som är skyddade genom grundlagen. När propositionen beretts har man strävat efter att beakta de rättigheter som är tryggade genom grundlagen. På ovan nämnda grunder anses det att lagförslagen kan godkännas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen finner det dock önskvärt att riksdagens grundlagsutskotts utlåtande om propositionen begärs.

Med stöd av vad som anförts ovan förelägs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ett system för identifiering av djur**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs om identifiering, registrering och spårning av aktörer som är ansvariga för djur, av djurhållningsplatser och av djur (ett system för identifiering av djur).

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på djur som inte förekommer naturligt i vilt tillstånd. Lagen tillämpas dock på platser för utfodring av vilda djur med kadaver.

Bestämmelser om vilka djurarter som på basis av 1 mom. ska omfattas av tillämpningsområdet för denna lag utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

3 §

Europeiska gemenskapens lagstiftning

Om inte annat föreskrivs i någon annan lag, tillämpas denna lag också på genomförandet av och tillsynen över iakttagandet av följande rättsakter om identifiering och registrering av djur samt platser för utfodring av vilda djur med kadaver som antagits av Europeiska gemenskapen och bestämmelser som utfärdats med stöd av dem:

1) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1760/2000 om upprättande av ett system för identifiering och registrering av nötkreatur samt märkning av nötkött och nötköttsprodukter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 820/97,

2) rådets förordning (EG) nr 21/2004 om upprättande av ett system för identifiering och registrering av får och getter och om ändring av förordning (EG) nr 1782/2003 samt direktiven 92/102/EEG och 64/432/EEG,

3) kommissionens förordning (EG) nr 504/2008 om tillämpning av rådets direktiv 90/426/EEG och 90/427/EEG avseende metoder för identifiering av hästdjur, samt

4) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1774/2002 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel, nedan *biproduktsförordningen*.

Vad som i denna lag föreskrivs om Europeiska gemenskapen eller Europeiska unionens medlemsstater gäller också Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och dess medlemsstater.

4 §

Förhållande till annan lagstiftning

Uppgifterna i registren i systemet för identifiering av djur förs in i landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (*informationssystemet*) som avses i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008), *nedan informationssystemlagen*. På handlingarna och registren i systemet för identifiering av djur tillämpas den

ovan nämnda lagen, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *djur* en djurindivid inklusive befruktade könsceller, kläckägg, embryon och larver, eller en grupp bestående av individer som hör till en och samma djurart,

2) *aktör som är ansvarig för djur* en i 3—5 punkten avsedd aktör,

3) *djurförmedlare* en aktör som yrkesmässigt och för egen räkning bedriver handel med djur och är ansvarig för djuren tillfälligt i högst 30 dygn eller som köper djur för att låta slakta dem för egen räkning,

4) *aktör inom livsmedelsbranschen* en aktör som bedriver slakt av djur eller rensning av odlad fisk i en livsmedelslokal på det sätt som avses i livsmedelslagen (23/2006),

5) *djurhållare* en annan än i 3 och 4 punkten avsedd aktör som äger eller innehar djur,

6) *bearbetningsanläggning för kategori 1-material* en aktör som, före det slutliga bortskaffandet, bearbetar hela kroppar från sådana döda djur som innehåller i biproduktförordningen avsett, särskilt specificerat riskmaterial,

7) *transportör* en transportör som avses i rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97, nedan *djurtransportförordningen*,

8) *djurtransportmedel* ett transportmedel som avses i djurtransportförordningen,

9) *djurhållningsplats* en geografisk plats där djur hålls, föds upp eller sköts varaktigt eller tillfälligt,

10) *aktör som är ansvarig för en djurhållningsplats* en aktör som äger eller innehar en djurhållningsplats,

11) *plats för utfodring med kadaver* en geografisk plats där sådan utfodring av vilda djur med kadaver bedrivs som avses i biproduktförordningen, samt

12) *aktör som är ansvarig för en plats för utfodring med kadaver* en aktör som äger el-

ler innehar en plats för utfodring med kadaver.

2 kap.

Register i systemet för identifiering av djur

6 §

Registeransvarig

Livsmedelssäkerhetsverket är registeransvarig för registren i systemet för identifiering av djur. Bestämmelser om den registeransvariges ansvar finns i 5 § i informations-systemlagen.

7 §

Delegering av biträdande uppdrag till andra än myndigheter

Livsmedelssäkerhetsverket kan på de villkor som det bestämmer bevilja någon annan än en myndighet rätt att bistå vid uppdatering av registeruppgifter eller i uppdrag som ansluter sig till identifiering av djur, förutsatt att den som ska sköta det biträdande uppdraget är tillräckligt förtrogen med den djurart som uppdraget gäller och kraven på hållning av den och tillräckliga kunskaper om registerföring.

På den som sköter det biträdande uppdraget tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

8 §

Uppgifter i djurhållar- och djurförmedlarregistret

I djurhållar- och djurförmedlarregistret inläggs följande uppgifter:

1) identifieringsuppgifter som avses i 4 § 2 mom. i informationssystemlagen,

2) vilka djurarter verksamheten omfattar,

3) tidpunkt när verksamheten är avsedd att inledas,

4) för djurhållares del syftet med djurhållningen eller vilken form av djurproduktion det är fråga om,

5) för djurförmedlares del djurförmedlingsverksamhetens huvudsakliga verksamhetsområde och identifieringsuppgifter för de djurtransportmedel som används i verksamheten samt verksamheten som transportör av djur och aktör inom livsmedelsbranschen,

6) väsentliga ändringar som skett i verksamheten, samt

7) upphörande med verksamheten.

9 §

Anmälningar till djurhållar- och djurförmedlarregistret

Djurhållare och djurförmedlare är skyldiga att skriftligen eller på elektronisk väg anmäla de uppgifter som avses i 8 § 1—5 punkten för införande i registret innan verksamheten påbörjas.

Djurhållare och djurförmedlare är skyldiga att skriftligen eller på elektronisk väg anmäla de uppgifter som avses i 8 § 6 och 7 punkten för införande i registret senast 30 dygn efter händelsen i fråga. Djurtransportmedel som är avsedda att tas i bruk inom djurförmedlingsverksamhet ska dock anmälas innan transporterna påbörjas.

I fråga om tillstånd eller godkännande för verksamhet som innebär transport och hållning av djur, för bedrivande av handel med djur och för djurtransportmedel föreskrivs särskilt.

Närmare bestämmelser om anmälningsförfarandet i fråga om djurtransportmedel som är avsedda att tas i eller ur bruk inom djurförmedlingsverksamhet får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

10 §

Uppgifter i registret över djurhållningsplatser och platser för utfodring med kadaver

I registret över djurhållningsplatser och platser för utfodring med kadaver införs följande uppgifter om djurhållningsplatser:

1) i 4 § 2 mom. i informationssystemlagen avsedda identifieringsuppgifter om den aktör som är ansvarig för djurhållningsplatsen,

2) djurhållningsplatsens läge,

3) de anläggningar, byggnader och konstruktioner samt mark- och vattenområden som hänförs till djurhållningsplatsen,

4) djurarterna på djurhållningsplatsen och vilket ändamål djur ska användas för eller vilken form av djurproduktion det är fråga om,

5) antalet djur på djurhållningsplatsen och djurhållningsplatsens kapacitet,

6) tidpunkt när verksamheten är avsedd att inledas,

7) väsentliga ändringar som skett i verksamheten, samt

8) upphörande med verksamheten.

I registret införs följande uppgifter om platser för utfodring av kadaver:

1) i 4 § 2 mom. i informationssystemlagen avsedda identifieringsuppgifter om den aktör som är ansvarig för platsen i fråga,

2) uppgift om platsens läge,

3) tidpunkt då utfodringen med kadaver är avsedd att inledas,

4) den animaliska biproduktens art eller beskaffenhet,

5) det område eller den plats där biprodukten samlas in,

6) väsentliga ändringar som skett i verksamheten, samt

7) upphörande med verksamheten.

11 §

Anmälningar till registret över djurhållningsplatser och platser för utfodring med kadaver

Aktörer som är ansvariga för djurhållningsplatser och aktörer som är ansvariga för platser för utfodring med kadaver är skyldiga att skriftligen eller på elektronisk väg anmäla uppgifter som avses i 10 § 1 mom. 1—6 punkten för införande i registret över djurhållningsplatser och platser för utfodring med kadaver innan djurhållningen eller utfodringen med kadaver inleds och uppgifter som avses i 7 och 8 punkten senast 30 dygn efter händelsen i fråga.

Aktörer som ansvariga för platser för utfodring med kadaver är skyldiga att skriftligen eller på elektronisk väg anmäla uppgifter som avses i 10 § 2 mom. 1—5 punkten för införande i registret över djurhållningsplatser och platser för utfodring med kadaver innan utfodringen med kadaver inleds och uppgifter som avses i 6 och 7 punkten senast 30 dygn efter händelsen i fråga.

I fråga om tillstånd eller godkännande för utrymmen som är avsedda för djurhållning eller platser för utfodring av vilda djur med kadaver föreskrivs särskilt.

Närmare bestämmelser om anmälan av antalet djur på djurhållningsplatsen och djurhållningsplatsens kapacitet enligt 10 § 1 mom. 5 punkten får för olika djurarters del utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

12 §

Uppgifter i djurregistret

I djurregistret införs följande uppgifter:

1) i 4 § 2 mom. i informationssystemlagen avsedda identifieringsuppgifter om den aktör som är ansvarig för djuret,

2) djurets identitetskod, identifieringsmärke, den handling som hänför sig till identifieringen och övriga uppgifter som är väsentliga för identifiering av djuret,

3) djurets födelse eller kläckning eller med dem jämförbar händelse,

4) införsel av djuret till Finland från någon av Europeiska unionens medlemsstater eller någon stat utanför Europeiska unionen och uppgift om djurets ursprung,

5) djurart och användningsändamål eller produktionsform,

6) djurhållningsplats,

7) ändringar i ägande och innehav av djuret samt i fråga om djurhållningsplatsen,

8) utförsel av djuret från Finland till någon av Europeiska unionens medlemsstater eller någon stat utanför Europeiska unionen och uppgift om djurets bestämmelseort,

9) dödsfall och bortskaffningsmetod,

10) slakt av djuret och väsentliga uppgifter som anknyter till slakten, samt

11) mottagande till en bearbetningsanläggning för kategori 1-material.

13 §

Anmälningar till djurregistret

Aktörer som är ansvariga för djur är skyldiga att anmäla uppgifter som avses i 12 § 1—10 punkten för införande i djurregistret.

Bearbetningsanläggningar för kategori 1-material är skyldiga att anmäla uppgifter som avses i 12 § 11 punkten när de tar emot hela kroppar från döda djur som utgör kategori 1-material enligt biproduktförordningen.

Bestämmelser om vilka djurarter anmälningskyldigheten enligt 1 och 2 mom. omfattar samt om tidsfristen för anmälan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

14 §

Aktsamhets- och utredningsplikt

Djurhållare och djurförmedlare får inte överlåta eller från djurhållningsplatsen förflytta djur för vars del de anmälningar till djurregistret som avses i 13 § helt eller delvis har försummats.

Aktörer som är ansvariga för djur får inte till djurhållningsplatsen ta emot och transportörer får inte för transport ta emot djur för vars del anmälningarna till djurregistret helt eller delvis har försummats.

15 §

Registerförfrågan

Den som tar emot ett djur för djurförmedling, transport, slakt eller rensning är innan åtgärden i fråga vidtas skyldig att göra en registerförfrågan i informationssystemet för att utreda djurets duglighet. Registerförfrågan omfattar de uppgifter om ett djur som förts in i informationssystemet, försummelse som avses i 14 § och av myndigheter meddelade förbud och förelägganden som riktar sig mot djuret.

Bestämmelser om vilka djurarter skyldigheten enligt 1 mom. omfattar utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får dessutom närmare bestämmelser utfärdas om innehållet i och förfarandet vid registerförfrågan.

I fråga om djurarter om vilka det föreskrivs på det sätt som avses i 2 mom. har djurhållaren rätt att göra en registerförfrågan enligt 1 mom. innan djur anskaffas.

16 §

Rätt att få uppgifter från myndigheter

Utan hinder av vad som föreskrivs om hemlighållande av information har den registransvarige rätt att få följande information från myndigheter:

1) ur åkerskiftesregistret uppgifter som hänför sig till djurhållningsplatser och gäller åkerskiften och deras signum samt annan information som behövs för utförande av förvaltnings- och övervakningsuppgifter enligt denna lag,

2) ur fastighetsdatasystemet uppgifter som hänför sig till djurhållningsplatser och gäller byggnader, konstruktioner och mark- och vattenområden samt annan information som behövs för utförande av förvaltnings- och övervakningsuppgifter enligt denna lag,

3) ur miljöförvaltningens datasystem uppgifter som gäller vattenbruk och hållning av pälsdjur och behövs för utförande av förvaltnings- och övervakningsuppgifter enligt denna lag,

4) ur justitieförvaltningens datasystem uppgifter om djurhållningsförbud som meddelats aktörer som är ansvariga för djur.

Uppgifterna kan lämnas in via teknisk anslutning eller på annat sätt i elektronisk form.

17 §

Rätt att få uppgifter från andra än myndigheter

Utan hinder av vad som föreskrivs om hemlighållande av information har den registransvarige rätt att av aktörer som bedriver försäljning, hantering eller marknadsföring

av animaliska produkter få sådana nödvändiga uppgifter om kunder eller råvaruleverantörer som behövs för att bedöma och ha tillsyn över iakttagandet av den i 9 § föreskrivna anmälningsskyldigheten för djurhållare och djurförmedlare.

3 kap.

Märkning av djur och förteckningar över djur

18 §

Identifieringsmärken

Livsmedelssäkerhetsverket godkänner på ansökan av tillverkaren av eller marknadsföraren för identifieringsmärken separat för respektive djurart de identifieringsmärken som ska användas vid märkning av djur. För godkännande av identifieringsmärken krävs inom de gränser som Europeiska gemenskapens lagstiftning om identifiering av djur ställer att identifieringsmärket

1) är lämpligt för den djurart som anges i ansökan och sitter kvar på djuret utan att orsaka det skada,

2) till sina tekniska egenskaper är lämpligt för det finska klimatet, samt

3) är svårt att manipulera, olämpligt att återanvända och lätt att avläsa under djurets hela livstid.

Om det vid behandlingen av ansökan visar sig att identifieringsmärkena inte uppfyller kraven enligt 1 mom., ska Livsmedelssäkerhetsverket avslå ansökan. Om Livsmedelssäkerhetsverket efter det att ansökan har godkänts konstaterar att identifieringsmärkena inte uppfyller kraven enligt 1 mom., ska Livsmedelssäkerhetsverket ge den som mottagit godkännandet en anmärkning om missförhållandet och vid behov meddela en tidsfrist inom vilken missförhållandet ska avhjälpas. Om missförhållandet inte har avhjälpats efter anmärkningen, får Livsmedelssäkerhetsverket återkalla godkännandet av identifieringsmärket.

Livsmedelssäkerhetsverket ska hålla en förteckning över godkända identifieringsmärken allmänt tillgänglig.

Den landskod som avses i standarderna ISO 11784 och ISO 11785 får användas i den för djuret unika identitetskod som ingår i ett elektroniskt identifieringsmärke bara om Livsmedelssäkerhetsverket ser till att alla identitetskoder av detta slag är entydiga.

19 §

Märkning av djur

Djurhållare och djurförmedlare är skyldiga att märka djur som vid födelsen är i deras ägo eller innehav med ett identifieringsmärke där det ingår en identitetskod som Livsmedelssäkerhetsverket har anvisat. Djurhållare och djurförmedlare är skyldiga att se till att djur som de äger eller innehar förblir märkta på det sätt som anges i denna lag och i Europeiska gemenskapens lagstiftning om identifiering av djur.

Bestämmelser om vilka djurarter som omfattas av märkningsskyldigheten utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får dessutom utfärdas närmare bestämmelser om märkningssättet och märkningstidpunkten samt om lagring, användning, ersättande och förstöring av identifieringsmärken.

20 §

Bristfälligt märkta djur

Om märkningen av ett djur i enlighet med 19 § har försummats helt eller delvis, får djuret inte överlåtas eller flyttas från en djurhållningsplats, tas emot till en djurhållningsplats eller tas emot för transport.

21 §

Förande av förteckning

En aktör som är ansvarig för djur ska separat för varje djurart och djurhållningsplats föra förteckning över djur som aktören äger eller innehar. Bearbetningsanläggningar för kategori 1-material ska föra förteckning över de hela kroppar från döda djur som utgör kate-

gori 1-material enligt biproduktsförordningen som de tar emot.

Förteckningen ska hållas uppdaterad antingen med hjälp av en pappersblankett eller i elektronisk form så att den vid behov kan visas för tillsynsmyndigheten. Förteckningen ska bevaras i tre kalenderår från utgången av det år då den senaste anteckningen om djur fördes in i förteckningen.

Bestämmelser om vilka djurarter som skyldigheten att föra förteckning omfattar utfärdas genom jord- och skogsbruksministeriets förordning.

22 §

Mall för förteckning över djur

Livsmedelssäkerhetsverket fastställer en mall för den i 21 § avsedda förteckningen av djur enligt djurart. Av särskilda skäl kan Livsmedelssäkerhetsverket på ansökan godkänna en förteckningsmall som avviker från den fastställda mallen.

4 kap.

Myndigheter och tillsyn

23 §

Allmän styrning och tillsyn

Den allmänna styrningen av och tillsynen över verkställigheten av denna lag och av Europeiska gemenskapens lagstiftning om identifiering av djur hör till jord- och skogsbruksministeriets uppgifter.

24 §

Tillsynsmyndigheter

Livsmedelssäkerhetsverket planerar, styr och utvecklar tillsynen över systemet för identifiering av djur på nationell nivå i enlighet med vad som föreskrivs i denna lag och i Europeiska gemenskapens lagstiftning om identifiering av djur.

Livsmedelssäkerhetsverket utövar tillsyn över att de slakterier som avses i 6 § 23 punkten i livsmedelslagen följer denna lag

och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Vid sidan av Livsmedelssäkerhetsverket har länsstyrelsen tillsyn över att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs inom länet.

Vid sidan av Livsmedelssäkerhetsverket har kommunalveterinären inom sitt tjänsteområde tillsyn över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Arbets- och näringscentralen verkställer inspektioner på djurhållningsplatser hos aktörer som är ansvariga för djur för att övervaka att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs inom centralens verksamhetsområde.

25 §

Auktoriserade inspektörer

Utöver vad som bestäms i 24 § får Livsmedelssäkerhetsverket vid tillsynen anlita inspektörer som Livsmedelssäkerhetsverket skriftligen har bemyndigat för tillsynsuppdraget och som står under dess överinseende. De auktoriserade inspektörerna ska ha för skötseln av uppdraget tillräcklig förtrogenhet med den djurart som uppdraget gäller och kraven på hållning av djur av den arten.

På auktoriserade inspektörer tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

26 §

Ordnande av tillsyn

Tillsynen över att systemet för identifiering av djur fungerar, tillsynen över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den och tillsynen över efterlevnaden av Europeiska gemenskapens lagstiftning om identifiering av djur ska vara heltäckande och regelbunden. Tillsynsåtgärderna ska vara ändamålsenliga och riktas så att de gäller systemets alla delområden.

Tillsynen ska effektiviseras, om det kan misstänkas eller om det på basis av utförda inspektioner kan konstateras att aktörer som

är ansvariga för djur inte iakttar denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Tillsynsmyndigheten ska vid behov ge aktörer som är ansvariga för djur, transportörer, bearbetningsanläggningar för kategori 1-material, aktörer som är ansvariga för djurhållningsplatser och aktörer som är ansvariga för platser för utfodring med kadaver råd om iakttagandet av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

27 §

Tillsynsplan

Livsmedelssäkerhetsverket ska årligen utarbeta en landsomfattande tillsynsplan över hur tillsynen kommer att organiseras, genomföras, följas upp och rapporteras.

Av tillsynsplanen med beaktande av de krav beträffande tillsynen som ställs i Europeiska gemenskapens lagstiftning om identifiering av djur ska åtminstone framgå antalet inspektioner som ska verkställas, inspektionernas omfattning, tillsynsmetoden och den riskbedömning som inverkar på valet av tillsynsobjekt.

28 §

Rätt att utföra inspektioner och få upplysningar

Tillsynsmyndigheten har rätt att på djurhållningsplatser få tillträde till alla utrymmen där djur som ägs eller innehas av aktörer som är ansvariga för djur finns eller handlingar som gäller djuren bevaras. Dessutom har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till sådana utrymmen på bearbetningsanläggningar för kategori 1-material där hela kroppar från döda djur som tagits emot för bearbetning förvaras eller där handlingar som gäller dem bevaras. Tillsynsmyndigheten har också rätt att få tillträde till platser för utfodring med kadaver och till sådana utrymmen som ägs eller innehas av aktörer som är ansvariga för platserna för utfodring med kadaver och där animaliska biprodukter som är avsedda för

kadaverutfodring förvaras eller där handlingar som gäller dem bevaras.

Vid en inspektion kan djuren, deras identifikationskoder, identifieringsmärken och förteckningar över djuren samt andra betydelsefulla omständigheter som hänför sig till tillsynen över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den kontrolleras. På områden som omfattas av hemfriden får en inspektion utföras endast om det är nödvändigt för att förhindra att djurs och människors hälsa, miljöhälsan, djurens välbefinnande eller livsmedelssäkerheten äventyras. Inspektioner på områden som omfattas av hemfriden får endast utföras av en myndighet.

Utän hinder av vad som föreskrivs om hemlighållande av information har tillsynsmyndigheten rätt att av aktörer som är ansvariga för djur, bearbetningsanläggningar för kategori 1-material, aktörer som är ansvariga för djurhållningsplatser och aktörer som är ansvariga för platser för utfodring med kadaver få de uppgifter och handlingar som är nödvändiga för inspektioner och tillsyn som avses i denna lag och i Europeiska gemenskapens lagstiftning om identifiering av djur.

Vad som i denna lag bestäms om myndigheters rätt att utföra inspektioner och få upplysningar gäller också inspektörer som avses i Europeiska gemenskapens lagstiftning.

29 §

Närmare bestämmelser om tillsyn

Närmare bestämmelser om ordnandet av tillsynen enligt 26 § och om tillsynsplanen enligt 27 § och tillsynsplanens innehåll får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

30 §

Handräckning

Bestämmelser om polisens skyldighet att lämna handräckning finns i 40 § i polislagen (493/1995).

5 kap.

Administrativa tvångsmedel och påföljder

31 §

Avhjälpan av missförhållanden

Tillsynsmyndigheten kan förelägga att ett missförhållande ska avhjälpas om en aktör som är ansvarig för djur, en bearbetningsanläggning för kategori 1-material, en aktör som är ansvarig för en djurhållningsplats eller en aktör som är ansvarig för en plats för utfodring med kadaver underlåter eller försummar att iaktta denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Missförhållandet ska avhjälpas omedelbart eller inom den tid tillsynsmyndigheten satt ut.

Tillsynsmyndigheten ska göra en anteckning i informationssystemet om sitt föreläggande att avhjälpa ett missförhållande.

32 §

Förbud

Utän hinder av vad som i 31 § bestäms om avhjälpan av missförhållande kan länsstyrelsen förbjuda en aktör som är ansvarig för djur att överlåta och förflytta djur från en djurhållningsplats, om aktören har försummat att iaktta bestämmelserna i 9, 11, 13, 19 eller 21 § eller 28 § 3 mom. Förbudet kan gälla enskilda djur eller samtliga djur av en och samma djurart på djurhållningsplatsen. En förutsättning för ett förbud som gäller samtliga djur av en och samma djurart på djurhållningsplatsen är att en betydande andel av djuren inte uppfyller kraven på identifiering och registrering av djur.

Utöver förbud att överlåta och förflytta djur kan länsstyrelsen meddela förbud att ta emot djur till en djurhållningsplats, om försummelsen att iaktta de bestämmelser som nämns i 1 mom. är omfattande, upprepad eller uppsåtlig så att fara för djurs och människors hälsa, miljöhälsan, djurens välbefinnande eller livsmedelssäkerheten kan orsakas.

Bestämmelser om meddelande av förbud att överlåta, förflytta och ta emot nötkreatur

finns i kommissionens förordning (EG) nr 494/98 om närmare föreskrifter för genomförandet av rådets förordning (EG) nr 820/97 vad gäller tillämpningen av administrativa minimipåföljder inom ramen för systemet för identifiering och registrering av nötkreatur, nedan påföljdsförordningen. Beslut om sådana förbud fattas av länsstyrelsen.

En tillsynsmyndighet som har utfört inspektion på en djurhållningsplats kan meddela förbud som avses i 1, 2 eller 3 mom. temporärt för den tid ett ärende utreds eller ett missförhållande avhjälpes. Ett temporärt förbud gäller tills länsstyrelsen ger sitt slutliga avgörande i ärendet.

Den tillsynsmyndighet som meddelat förbudet ska göra en anteckning om förbudet i informationssystemet.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om grunderna för bedömningen av hur omfattande en försummelse måste vara för att ett förbud enligt 1 mom. ska få meddelas i fråga om samtliga djur av en och samma djurart på en djurhållningsplats.

33 §

Återkallande av förbud

Länsstyrelsen ska återkalla ett förbud som avses i 32 § så snart det utgående från en utredning som tillsynsmyndigheten har lagt fram är möjligt att förvissa sig om att det missförhållande som legat till grund för förbudet har avhjälpes.

Länsstyrelsen ska göra en anteckning om återkallande av förbudet i informationssystemet.

34 §

Avlivning av oidentifierade nötkreatur

Bestämmelser om avlivning av oidentifierade nötkreatur finns i påföljdsförordningen. Sådana beslut om avlivning fattas av länsstyrelsen.

35 §

Vite och tvångsutförande

Tillsynsmyndigheten kan förena förelägganden som avses i 31 § och förbud som avses i 32 § med vite eller med hot om att det som försummats utförs på den försumliges bekostnad.

Skyldigheten enligt denna lag att anmäla uppgifter får inte förenas med vite när den anmälningsskyldige är en fysisk person, om det finns anledning att misstänka personen för brott och uppgifterna hänför sig till det ärende som är föremål för brottsmisstanke.

Bestämmelser om vite och hot om tvångsutförande finns i viteslagen (1113/1990).

36 §

Straffbestämmelse

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) försummar anmälningsskyldigheten enligt 9, 11 eller 13 §, skyldigheten att föra förteckning enligt 21 § eller skyldigheten att lämna uppgifter enligt 28 § 3 mom.,

2) försummar skyldigheten att märka djur enligt 19 §, eller

3) bryter mot ett föreläggande som meddelats med stöd av 31 § eller mot ett förbud som meddelats med stöd av 32 §,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *förseelse mot lagen om ett system för identifiering av djur* dömas till böter.

Den som bryter mot ett förbud eller åläggande som har meddelats med stöd av denna lag och förenats med vite, kan lämnas obestraftad för samma gärning.

37 §

Polisanmälan

Länsstyrelsen gör polisanmälan om förseelse mot lagen om ett system för identifiering av djur för de tillsynsmyndigheters räkning som avses i 24 §. Anmälan behöver dock inte

göras, om förseelsen som helhet betraktad ska anses som uppenbart ringa.

Genom denna lag upphävs 26 a § i djurskyddslagen av den 4 april 1996 (247/1996), sådan denna paragraf lyder i lag 220/2003.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

40 §

6 kap.

Övergångsbestämmelser

Särskilda bestämmelser

38 §

Ändringssökande

Ändring i beslut som har meddelats med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Beslut som tillsynsmyndigheten meddelat ska iakttas även om ändring söks, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat.

39 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Djurhållare och djurförmedlare som före denna lags ikraftträdande i enlighet med de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet har gjort anmälan om sin verksamhet till det informationssystem som avses i informationssystemlagen eller till det register som avses i jord- och skogsbruksministeriets beslut om register för vattenbruket (212/1996) behöver inte göra en ny anmälan om sin verksamhet. På motsvarande sätt behöver djur och djurhållningsplatser som före denna lags ikraftträdande har anmälts i enlighet med de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet inte anmälas på nytt.

På ansökningar om utlämnande av uppgifter och godkännande av identifieringsmärken som har anhängiggjorts innan denna lag har trätt i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag**om ändring av lagen om djursjukdomar**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 18 januari 1980 om djursjukdomar (55/1980) 12 b §, sådan den lyder
i lag 303/2006, och
ändras 21 § 2 mom. som följer:

21 §

Rätt till ovan i denna lag avsedda ersättningar går helt eller delvis förlorad, om den som eljest är berättigad till ersättning icke har iakttagit denna lag eller lagen om ett system för identifiering av djur (/20) eller med stöd av dem utfärdade stadganden eller föreskrifter eller om han vid anskaffandet av djur eller annan egendom hade eller, med beaktande av omständigheterna, borde ha haft kännedom om att djuret lider av en i denna

lag avsedd sjukdom eller ett egendomen är behäftad med smitta.

Denna lag träder i kraft den 20 .
De förordningar av jord- och skogsbruksministeriet som har utfärdats med stöd av den 12 b § som upphävs genom denna lag förblir i kraft.

Helsingfors den 9 oktober 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Jord- och skogsbruksminister *Sirkka-Liisa Anttila*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av lagen om djursjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 18 januari 1980 om djursjukdomar (55/1980) 12 b §, sådan den lyder
i lag 303/2006, och
ändras 21 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

21 §

Rätt till ovan i denna lag avsedda ersättningar går helt eller delvis förlorad, om den som eljest är berättigad till ersättning icke har iakttagit denna lag eller med stöd av den utfärdade stadganden eller föreskrifter eller om han vid anskaffandet av djur eller annan egendom hade eller, med beaktande av omständigheterna, borde ha haft kännedom om att djuret lider av en i denna lag avsedd sjukdom eller att egendomen är behäftad med smitta.

Föreslagen lydelse

21 §

Rätt till ovan i denna lag avsedda ersättningar går helt eller delvis förlorad, om den som eljest är berättigad till ersättning icke har iakttagit denna lag *eller lagen om ett system för identifiering av djur (/20)* eller med *stöd av dem* utfärdade stadganden eller föreskrifter eller om han vid anskaffandet av djur eller annan egendom hade eller, med beaktande av omständigheterna, borde ha haft kännedom om att djuret lider av en i denna lag avsedd sjukdom eller att egendomen är behäftad med smitta.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
De förordningar av jord- och skogsbruksministeriet som har utfärdats med stöd av den 12 b § som upphävs genom denna lag förblir i kraft.*